

Osnovna šola Žetale

Čermožiše 45 b

2287 ŽETALE

RAZISKOVALNA NALOGA BRANJE NA OŠ ŽETALE

Žetale, marec 2012

TONJA ČERNEJŠEK,
ANTONIJ KAJBA BOŽIČKO

Osnovna šola Žetale
Čermožiše 45 b
2287 ŽETALE

RAZISKOVALNA NALOGA BRANJE NA OŠ ŽETALE

Žetale, marec 2012

Avtorja: TONJA ČERNEJŠEK,
ANTONIJ KAJBA BOŽIČKO
Mentorica: SAŠA PERŠOH

ZAHVALA

Glavna zahvala gre mentorici Saši Peršoh, ki nama je z nasveti in vodenjem pomagala pripraviti raziskovalno nalogo do končne podobe.

Zahvaljujeva se tudi učencem Andreji Bračević, Denisu Bukešku, Lauri Furman, Katji Stojnšek, Žigi Pekliču, Sabini Vreš in Evi Skledar, ki so nama pomagali pri obdelavi podatkov iz ankete.

Hvala tudi vsem tistim učencem, ki so sodelovali v anketi.

Za pomoč pri prevodu povzetka naloge pa se zahvaljujeva najinemu sošolcu Patricku Bedeniku ter učiteljici Marti Trafela.

POVZETEK

Branje kot ena izmed sporazumevalnih dejavnosti nam omogoča, da smo seznanjeni z informacijami, ki jih najdemo v pisnih virih. V šoli branje še vedno ostaja najučinkovitejše sredstvo za osvajanje znanja ter je zato zelo pomembno za osebni razvoj učencev in njihov uspeh.

S pomočjo ankete smo ugotovili, da večina učencev OŠ Žetale rado bere, saj berejo večinoma enkrat do dvakrat tedensko, dekleta pa so tista, ki berejo raje in pogosteje. Učenci se sami odločajo, katero gradivo bodo brali, največ učencev najpogosteje bere revije; knjižničarka in učitelji pa bi lahko učence najbolj spodbudili k branju z dovolj zanimivo zbirko knjig. Žetalski osnovnošolci se o prebranih knjigah pogovarjajo tako z učitelji kot s knjižničarko in s starši; starši učencev pa berejo predvsem občasno.

Na OŠ Žetale imamo nekaj pravih knjižnih moljev, takih, ki radi berejo, pa tudi nekaj takih, ki bolj malo pogledajo za knjigami. Želimo si, da bi knjige še naprej ostale njihove najboljše ali vsaj dobre prijateljice in da bi kdaj pa kdaj čas, namenjen sedenju pred televizorjem in računalnikom, namenili branju kakšne zanimive knjige.

ZUSAMMENFASSUNG

Lesen als eine der kommunikativen Tätigkeiten, ermöglicht uns, dass wir mit den Informationen, die wir in den schriftlichen Quellen finden, vertraut sind. Und in der Schule bleibt es immer noch das effektivste Mittel zum Aneignen von Wissen und ist deswegen sehr wichtig für die Persönlichkeitsentwicklung der Schüler und deren Erfolg.

Mit Hilfe einer Umfrage haben wir festgestellt, dass die meisten Schüler gerne lesen, da sie ein- bis zweimal wöchentlich lesen. Die Mädchen aber sind diejenigen, die lieber und öfter lesen. Die Schüler entscheiden selber, was sie lesen und die meisten entscheiden sich für Zeitschriften. Die Bibliothekarin und die Lehrer könnten die Schüler am meisten zum Lesen motivieren mit einer genug interessanten Büchersammlung. Die Schüler von Žetale unterhalten sich über die Bücher sowohl mit dem Lehrern, wie auch mit der Bibliothekarin, und den Eltern, wobei die Eltern der Schüler nur gelegentlich lesen.

An der Grundschule Žetale haben wir einige echte Bücherwürmer, dann solche, die sehr gerne lesen und auch einige die weniger oft zum Buch greifen. Wir wünschen uns, dass die Bücher weiterhin ihre besten oder wenigstens gute Freunde bleiben und dass man auch gelegentlich die für den Computer und Fernseher gedachte Zeit dem Lesen eines interessanten Buches widmet.

KAZALO VSEBINE

ZAHVALA.....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
POVZETEK	Napaka! Zaznamek ni definiran.
ZUSAMMENFASSUNG	Napaka! Zaznamek ni definiran.
KAZALO VSEBINE.....	4
KAZALO SLIK.....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
KAZALO GRAFOV	Napaka! Zaznamek ni definiran.
KAZALO TABEL.....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
UVOD	Napaka! Zaznamek ni definiran.
JEDRO	Napaka! Zaznamek ni definiran.
1 TEORETIČNI DEL	Napaka! Zaznamek ni definiran.
1. 1 Sporazumevanje	Napaka! Zaznamek ni definiran.
1. 2 Branje kot temeljna dejavnost pridobivanja znanja	Napaka! Zaznamek ni definiran.
1. 3 Lastnosti dobrega bralca	Napaka! Zaznamek ni definiran.
1. 4 Bralna motivacija.....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
2 EMPIRIČNI DEL	Napaka! Zaznamek ni definiran.
2. 1 Namen raziskovanja	Napaka! Zaznamek ni definiran.
2. 2 Opredelitev raziskovalnega problema	Napaka! Zaznamek ni definiran.
2. 3 Metodologija	Napaka! Zaznamek ni definiran.
3 REZULTATI	Napaka! Zaznamek ni definiran.
4 RAZPRAVA.....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
ZAKLJUČEK.....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
PRILOGA.....	Napaka! Zaznamek ni definiran.

KAZALO SLIK

Slika 1: Sporazumevalne dejavnosti.....	8
---	---

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Odnos učencev do branja	15
Graf 2: Odnos učencev do branja glede na spol	16
Graf 3: Najpogostejši motiv za branje.....	17
Graf 4: Vrste prebranega gradiva	18
Graf 5: Zvrst prebranih knjig.....	19
Graf 6: Vpliv na izbor gradiva	20
Graf 7: Učinkovitost motivacije učencev za branje z dovolj zanimivimi knjigami.....	21
Graf 8: Učinkovitost motivacije učencev za branje z opozarjanjem na nove knjige	22
Graf 9: Učinkovitost motivacije učencev za branje s pogovori o knjigah	23
Graf 10: Učinkovitost motivacije učencev za branje s srečanji s pisatelji in pesniki	24
Graf 11: Učinkovitost motivacije učencev za branje s kvizi in ugankami	25
Graf 12: Učinkovitost motivacije učencev za branje s priporočilnim seznamom knjig na spletu	26
Graf 13: Pogostost branja knjig	27
Graf 14: Pogostost branja glede na spol	28
Graf 15: Čas učencev, namenjen gledanju televizije.....	29
Graf 16: Čas učencev, namenjen računalniku	30
Graf 17: Pogostost branja knjig pri starših učencev	31
Graf 18: Pogovor učencev o prebrani knjigi s starši	32
Graf 19: Pogovor učencev o prebrani knjigi z vrstniki.....	33
Graf 20: Pogovor učencev o prebrani knjigi z učitelji.....	34
Graf 21: Pogovor učencev o prebrani knjigi s knjižničarko	35

KAZALO TABEL

Tabela 1: Odnos do branja	15
Tabela 2: Odnos učencev do branja glede na spol	16
Tabela 3: Najpogostejši motiv učencev za branje.....	17
Tabela 4: Vrste prebranega gradiva	18
Tabela 5: Zvrst prebranih knjig.....	19
Tabela 6: Vpliv na izbor gradiva	20
Tabela 7: Učinkovitost motivacije učencev za branje z dovolj zanimivimi knjigami.....	21
Tabela 8: Učinkovitost motivacije učencev za branje z opozarjanjem na nove knjige	22
Tabela 9: Učinkovitost motivacije učencev za branje s pogovori o knjigah.....	23
Tabela 10: Učinkovitost motivacije učencev za branje s srečanji s pisatelji in pesniki	24
Tabela 11: Učinkovitost motivacije učencev za branje s kvizi in ugankami	25
Tabela 12: Učinkovitost motivacije učencev za branje s priporočilnim seznamom knjig na spletu	26
Tabela 13: Pogostost branja knjig	27
Tabela 14: Pogostost branja glede na spol	28
Tabela 15: Čas učencev, namenjen gledanju televizije.....	29
Tabela 16: Čas učencev, namenjen računalniku	30
Tabela 17: Pogostost branja knjig pri starših učencev	31
Tabela 18: Pogovor učencev o prebrani knjigi s starši	32
Tabela 19: Pogovor učencev o prebrani knjigi z vrstniki.....	33
Tabela 20: Pogovor učencev o prebrani knjigi z učitelji.....	34
Tabela 21: Pogovor učencev o prebrani knjigi s knjižničarko	35

UVOD

Branje potrebujemo in uporabljamo vse življenje. Branje nam omogoča, da smo seznanjeni z informacijami, ki jih najdemo v pisnih virih. Branja je v današnjem času več kot včasih, saj večina ljudi vsakodnevno uporablja svetovni splet, tam išče informacije, prijatelje ali zgolj pošilja spletno pošto. Ker se branju v današnjem času ne moremo izogniti, je zelo pomembno, da je branje spretnost, ki jo obvladamo kar se da dobro.

Za to raziskovalno nalogo smo se odločili, ker smo želeli podrobneje raziskati, kakšno vlogo ima branje v okviru sporazumevalnih zmožnosti, katere so značilnosti branja kot temeljne dejavnosti pridobivanja znanja, katere lastnosti opredeljujejo dobrega bralca ter kakšna je vloga in pomen bralne motivacije učencev.

Zanimalo nas je tudi, kakšen je odnos učencev OŠ Žetale do branja, če je njihov motiv za branje še kaj drugega razen domačega branja in bralne značke, koliko in katero zvrst gradiva berejo, kaj bi jih lahko še bolj ali pa vsaj malo privabilo k branju, ali se o prebranem kdaj pogovarjajo in kakšen odnos imajo do branja njihovi starši.

Problem raziskovanja smo razrešili z **različnimi metodami**:

- metoda dela s pisnimi viri
- anketa
- metoda statistične obdelave podatkov

Metodo dela s pisnimi viri smo uporabili v teoretičnem delu, kjer smo raziskovali, kaj je sporazumevanje in kaj je branje, dotaknili smo se značilnosti branja kot dejavnosti pridobivanja znanja ter lastnosti dobrega bralca pa tudi bralne motivacije učencev.

Da smo ugotovili, kakšen je odnos učencev naše šole do branja, smo v empiričnem delu izvedli anketo. Metodo statistične obdelave podatkov smo uporabili za analizo rezultatov ankete.

Besedilo naloge smo uredili v programu Microsoft Word.

Postavili smo naslednje **hipoteze**:

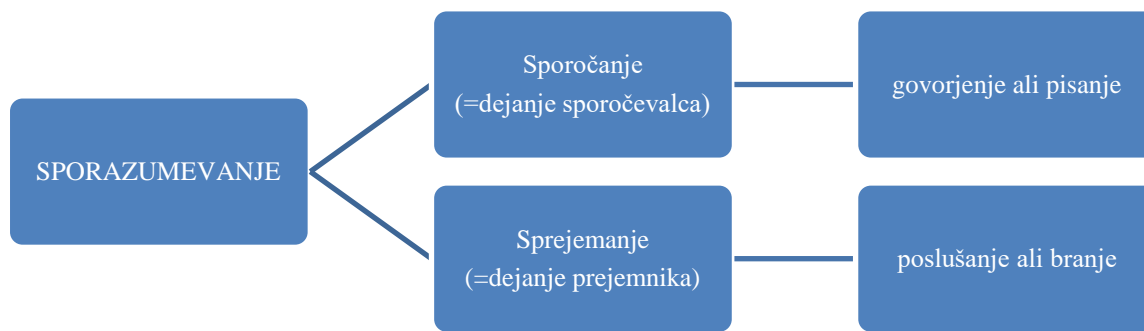
1. Učenci OŠ Žetale ne berejo radi.
2. Učenci OŠ Žetale se sami odločajo, katero gradivo bodo brali.
3. Učenci OŠ Žetale najraje berejo leposlovne knjige.
4. Učenci OŠ Žetale večinoma izbirajo gradivo, ki je obvezno za domače branje.
5. Učence OŠ Žetale bi učitelji in knjižničarka najbolj pritegnili k branju z dovolj zanimivo zbirko knjig.
6. Učenci OŠ Žetale berejo knjige večinoma 1-2-krat tedensko.
7. Starši učencev OŠ Žetale berejo knjige zelo pogosto.
8. Učenci OŠ Žetale se o prebrani knjigi velikokrat pogovorijo z učitelji in knjižničarko.
9. Učence OŠ Žetale berejo raje kot učenci.
10. Učence OŠ Žetale berejo pogosteje kot učenci.

JEDRO

1 TEORETIČNI DEL

1.1 Sporazumevanje

Sporazumevanje (komunikacija) je izmenjavanje besedil med ljudmi. Zajema najmanj dve osebi: tistega, ki govori ali piše in tistega, ki posluša ali bere. Torej je ena od oblik človekove družbene dejavnosti (kot so pomembna skupna dejanja npr. menjava blaga, igra, ples ...), in sicer najpogostejša in verjetno tudi najpomembnejša.

Slika 1: Sporazumevalne dejavnosti

Sporazumevanje obsega sporočanje (tvorjenje besedil) in sprejemanje besedil.

Oseba A kaj sporoča osebi B, le-ta pa njeno besedilo sprejeme in ga – če obvlada isti jezik – razume. Oseba A je torej sporočevalec, oseba B pa prejemnik. Sporočevalec je lahko govorec ali pisec, prejemnik pa je poslušalec ali bralec (Na pragu besedila 1, 1999).

Branje je vizualno, glasovno, kontrolirano in avtomatizirano prepoznavanje besed (Pečjak in Gradišar, 2002).

Branje je izrazito individualna jezikovna dejavnost. Med vsemi jezikovnimi zmožnostmi nam je edino branje na razpolago v neomejenih količinah, saj poteka v samoti in zanj potrebujemo le knjigo in svoj čas. Čeprav se izkušeni bralci tega pogosto ne zavedajo, branje vedno terja aktivno interakcijo z besedilo, ki se je neizkušeni bralci včasih zavejo kot napora, ko naletijo na težave pri razumevanju besedila.

Zaradi dejavne bralčeve udeležbe je branje tudi nenadomestljiva vaja v rabi jezika in prispeva k izboljšanju vseh drugih jezikovnih zmožnosti: k boljšemu pisanju, saj bralec ves čas branja opazuje pisano rabo jezika v vseh

njenih posebnostih, k boljšemu poslušanju, ker se bralec ves čas uči pazljivo slediti besedilu, in k razvitejšemu govoru, ker bralec spozna izrazne možnosti jezika in pridobiva nove besede (Grosman, 2003).

1. 2 Branje kot temeljna dejavnost pridobivanja znanja

Branje še vedno ostaja **v šoli najučinkovitejše sredstvo za usvajanje znanja**, čeprav se viri informacij hitro spreminjajo. Vsebina šolskih sistemov se je skozi stoletja precej spreminjala, branje pa, kot najpomembnejša sestavina pismenosti in sredstvo učenja, vztrajno kljubuje spremembam in ostaja temeljna sestavina vseh šolskih programov. Branje nam omogoča, da se spremembam lažje prilagodimo. Mediji, ki prinašajo poplavo različnih informacij, zahtevajo od sodobnih bralcev, da branje prilagajajo tej različnosti in ga tudi uporabijo za različne namene ali funkcije (Pečjak in Gradišar, 2002).

Rezultati s področja branja kažejo, da so učinkoviti tisti bralci, ki k branju pristopajo »strateško«. To pomeni, da svoj pristop k branju prilagajajo namenu in cilju branja – za različne namene in cilje branja zavesno izbirajo in uporabljajo različne bralne strategije (Eržen, 2011).

Branje v funkciji učenja terja, da **bralec pozna** tudi **učinkovite bralne učne strategije**, ki mu omogočajo, da informacije ne le spozna, temveč jih zna glede na namen tudi izbrati in učinkovito uporabiti (Pečjak in Gradišar, 2002).

Bralne strategije so **zavestno načrtovani pristopi, ki jih bralec uporabi zato, da bi dosegel določen cilj ali izvedel določeno dejavnost**. Vendar cilj bralnega pouka ni poučevanje bralnih strategij, pač pa razvijanje samostojnega in »strateškega« bralca (Eržen, 2011).

Številni izobraževalni sistemi, med njimi tudi naš, umeščajo sodobni **bralni pouk** v t.i. **komunikacijski model učnega jezika**. Za komunikacijski model učnega jezika je značilno, da pojmuje **branje kot eno od štirih temeljnih jezikovnih komunikacijskih dejavnosti** (poleg poslušanja, govorjenja, branja), ki ima za cilj usposobiti učenca za učinkovito jezikovno komunikacijo z okoljem.

Sodobni bralni pouk si za **cilj** postavlja pripeljati učence ob koncu obveznega šolanja do **stopnje bralne pismenosti**. Pri opredelitvi pojma si lahko pomagamo z definicijo bralne pismenosti, ki pravi, da je bralna pismenost **spodobnost razumeti in uporabiti tiste pisne jezikovne oblike, ki jih zahteva delovanje v družbi in/ ali so pomembne za posameznika**. To pomeni, da je bralno pismen tisti, ki bere tekoče, prebrano razume in je sposoben informacije, dobljene z branjem, uporabljati pri reševanju učnih in življenjskih problemov ter za osebno rast. Bralno pismen človek je sposoben fleksibilno uporabljati različne tehnike branja glede na vrsto bralnega gradiva in cilj branja (Pečjak in Gradišar, 2002).

1. 3 Lastnosti dobrega bralca

Lastnosti dobrih bralcev po Grosmanovi (2006) so:

Dobri bralci so **dejavni bralci**.

Od samega začetka se jasno zavedajo **cilja svojega branja**. Ves čas **ocenjujejo**, če je besedilo in njihovo branje skladno z njihovim ciljem.

Dobri bralci **pred branjem pogledajo** in zaznajo strukturo besedila in tiste dele besedila, ki so za njihovo branje najbolj pomembni.

Dobri bralci med branjem **pogosto napovedujejo**, kaj bo sledilo.

Berejo tudi selektivno in se ves čas **odločajo o lastnem branju**: kaj je treba skrbno prebrati in kaj hitro, česa ni treba brati in kaj je potrebno ponovno prebrati, itd.

Dobri bralci pomen, ki ga tvorijo med branjem, zavestno **gradijo, popravljajo in se o njem sprašujejo**.

Dobri bralci poskušajo določiti pomen **neznanih besed in konceptov** ter po potrebi razmišljajo o nekonsistentnosti in belih lisah besedila.

Gradivo v besedilo **primerjajo in vključujejo** v svoje prejšnje znanje, ki ga ves čas uporabljajo.

Razmišljajo o **piscih** besedil, njihovih stilih, prepričanjih, namenih, zgodovinskem okolju, itd.

Svoje **razumevanje besedila nadzorujejo** in branje po potrebi prilagajajo.

Ocenjujejo kakovost in vrednost besedila in se na besedilo odzivajo na različne načine.

Dobri bralci prebirajo **razne vrste besedil na različne načine**.

Pri branju pripovednih besedil pozorno opazujejo dogajalno okolje in osebe.

Kadar berejo razlagalna besedila, taki bralci pogosto pišejo povzetke prebranega.

Pri dobrih bralcih procesiranje besedila ne poteka samo med branjem, marveč tudi med kratkimi presledki med branjem in celo po zaključku branja.

Razumevanje je trajna, naporna in zahtevna dejavnost, vendar je za dobre bralce **vir zadovoljstva in ustvarjalnosti**.

1.4 Bralna motivacija

Bralna motivacija je nadpomenka za različne dejavnike, ki posameznika motivirajo za branje, dajejo branju smisel in ga spodbujajo, da vztraja pri bralni aktivnosti do konca. S pozitivno bralno motivacijo branje postane pozitivna dejavnost, s katero pridobivamo nova znanja in bralne izkušnje (Župančič, 2011).

Pogosto naletimo na delitev na **zunanjo in notranjo bralno motivacijo**. Na splošno velja, da je notranja motivacija za branje, ki izhaja iz notranje želje in potreb posameznika, bolj učinkovita od zunanje in vodi do trajnejšega bralnega interesa. Zunanja motivacija, ki jo spodbujajo zunanji dejavniki (npr. ocena, pohvala), pa vpliva na vedenje začasno in zato ne vodi do trajnih interesov. Za izrazito zunanje motiviranega bralca je prebrana knjiga le sredstvo, da dobi npr. dobro oceno, za notranje motiviranega bralca pa je prebrana knjiga predvsem vir zadovoljstva in užitka (Pečjak, Bucik, Gradišar in Peklaj, 2006).

Notranje in zunanje spodbude vplivajo na učence na različne načine. Notranje spodbude so nujne za vseživljenjsko, prostovoljno branje. Imajo dolgoročen vpliv in vzbudijo dalj časa trajajočo bralno dejavnost. Notranja motivacija vodi k pogostejšemu in po navadi vseživljenjskemu branju ter prispeva k večji bralni in učni uspešnosti. Zunanje spodbude tudi povzročijo takojšnje učinke, vendar bralna dejavnost po doseženem cilju ne poteka več (Pečjak idr., 2006).

Po svetu in pri nas strokovnjaki namenljajo vedno večjo pozornost **upadanju bralne motivacije s starostjo** oz. leti šolanja, hkrati pa opozarjajo tudi na velike **razlike med spoloma**.

Ob vstopu v šolo so učenci motivirani tako za branje kot za učenje in se želijo čim prej naučiti samostojno brati. Na prehodu iz nižje v višjo stopnjo pa se motivacija za branje znatno zmanjša. Na višnji stopnji se navadno zmanjša storilnostna motivacija za učenje pri vseh predmetih in pri učnih dejavnostih, s tem pa tudi za branje.

Branje je z leti šolanja vedno bolj povezano z učenjem oz. učnim uspehom – za boljši uspeh je potrebno vedno več brati in se učiti samostojno. To branje pa ni vedno povezano z ugodnimi izkušnjami, kar zmanjša notranjo motivacijo za učenje, učenci postanejo bolj usmerjeni na dejavnike zunanje motivacije, kot so ocene in druge nagrade. (Pečjak idr., 2006).

Razlogi za zmanjšanje bralne motivacije z leti šolanja so:

- z leti šolanja se v šoli vedno manj bere
- poučevanju branja se z leti namenja manj časa
- šole namenljajo premalo denarja za knjige, ki bi omogočile večji izbor
- večji poudarek je na disciplini
- manj stikov je med učenci in učitelji
- manj možnosti učencev za izbiro in odločanje pri branju
- poudarek je na zunanji motivaciji in na ocenah idr.

V mednarodni raziskavi PISA 2000 je analiza razlik med spoloma pokazala, da so dekleta veliko bolj zavzeta za branje kot fantje, zato bo v prihodnosti potrebno nameniti veliko več pozornosti zlasti bralni motivaciji fantov. (str. 25) Ugotavljajo tudi, da se dekleta in fantje razlikujejo tudi glede na izbor bralnega gradiva, in menijo, da bi bilo te razlike nujno upoštevati tudi v šolski situaciji. Po mnenju H. Blair in K. Sanford je dečkom bolj kot branje dolgih romanov in razpravljanje o njih všeč branje na internetu, branje časopisov in revij, ki govorijo o športu, elektroniki ter raznih računalniških igrah. Te vsebine pa so premalo zajete v šolskem programu, zato po njunem mnenju mnogi prehitro sklepajo, da fantje ne marajo brati. (Pečjak idr., 2006).

Že v zgodnjem otroštvu je tako pomembno poskrbeti za **raznoliko bralno gradivo**. Starši morajo otroku ponuditi različne zvrsti literature in različne tematike, enako pa velja tudi za vzgojiteljice v vrtcu in kasneje učiteljice v šoli. S pomočjo staršev lahko vzgojitelji in učitelji namenijo večjo pozornost pestremu izboru literature pri skupnem branju.

Za razvoj branja in pismenosti otroka v šolskem obdobju so ključnega pomena **učinki zgodnjih bralnih izkušenj**. Običajno je odvisno od staršev, kdaj in kako se otrok sreča s prvimi knjigami.

Razvijanje motivacije v šoli je vsekakor veliko lažje in uspešnejše, če so imeli otroci dobre izkušnje s knjigami in z različnimi bralnimi dejavnostmi že v predšolskem obdobju. Z otrokovo motivacijo za branje so tesno povezana tudi prepričanja o pomenu branja oz. vrednotenje branja v družinah. Starši, ki verjamejo, da je branje užitek in prijetna dejavnost, da je pomembno za otrokov osebni razvoj in njegovo uspešnost, spodbujajo svoje otroke k branju in različnim bralnim dejavnostim. Na drugi strani pa lahko starši, ki imajo negativen odnos do branja, svoje otroke od branja celo odvrčajo. (Pečjak idr., 2006).

Za spodbujanje branja pri otrocih in mladih je pomembno **sodelovanje vzgojiteljev, učiteljev, knjižničarjev, svetovalnih delavcev in staršev**. Skupna prizadevanja lahko pomagajo otrokom ustvariti mnenje, da je branje užitek, da je koristno in vredno truda. Če tako starši kot učitelji otrokom sporočajo, da je branje pomembno, zanimivo, da prinaša zabavo in užitek, in se zavedajo, da lahko z njim otrok veliko pridobi v življenju, so rezultati zagotovljeni.

Za učenčevo bralno motivacijo je zelo pomembno, da ima ob sebi odrasle, ki mu predstavljajo **pozitivni model bralca**. Učitelj kot bralni model lahko deluje na učence le, če je sam dober bralec in prepričan, da so cilji branja, zajeti v učnem načrtu, pomembni.

Navdušenje za branje lahko deli le tisti učitelj, ki je tudi sam navdušen bralec – česar nimaš, namreč ne moreš deliti z drugimi. (Pečjak idr., 2006).

Pomembno je tudi **zgodnje navajanje otrok na obiskovanje knjižnice ter izposojanje knjig v knjižnicah**, šolskih in splošnih. Otroci, ki so zvesti obiskovalci knjižnice v rani mladosti, ostanejo zvesti obiskovalci tudi kasneje.

Strokovnjaki vse bolj poudarjajo **pomen šolskih in razrednih knjižnic ter dostopnost raznolike literature v neposredno v razredu**.

K motivaciji pomembno prispeva tudi **možnost izbire**, saj so knjige, ki jih imajo učenci najraje, tiste, ki so si jih sami svobodno izbrali za branje. Pri izboru ponujene literature so pomembne predhodne izkušnje, starostne razlike in osebni interesi. Učenci knjigi, ki jo lahko izberejo sami (tudi s priporočilnega seznama) posvetijo več pozornosti in truda ter jo zato tudi bolje razumejo.

Strokovnjaki pa so med ključne dejavnike razvoja učenčeve motivacije uvrstili **pogovore in druženja ob knjigah** (Pečjak idr., 2006).

2 EMPIRIČNI DEL

2.1 Namen raziskovanja

Želeli smo ugotoviti, kakšen je odnos učencev OŠ Žetale do branja, če je naš motiv za branje še kaj drugega razen domačega branja in bralne značke, kaj in kakšno zvrst gradiva beremo, kaj bi nas lahko še bolj ali pa vsaj malo privabilo k branju, ali se o prebranem sploh kdaj pogovarjamo in kakšen odnos do branja imajo naši starši.

2.2 Opredelitev raziskovalnega problema

Osnovni namen empiričnega dela raziskovalne naloge je raziskati, kako pogosto berejo učenci OŠ Žetale, kaj berejo in kaj jih motivira za branje.

Raziskovalna vprašanja

Z raziskavo smo iskali odgovore na naslednja raziskovalna vprašanja:

Kakšen je odnos učencev OŠ Žetale do branja?

Kakšen je najpogostejši motiv učencev OŠ Žetale za branje?

Kakšne vrste gradiva radi berejo učenci OŠ Žetale?

Katere knjige najraje berejo učenci OŠ Žetale?

Kdo najbolj vpliva na izbor gradiva učencev OŠ Žetale?

Na kakšen način bi lahko knjižničarka in učitelji pritegnili učenci OŠ Žetale k branju?

Kako pogosto berejo učenci OŠ Žetale knjige, ki so jim všeč oz. ki jih morajo?

Koliko časa na dan namenijo učenci OŠ Žetale gledanju televizije?

Koliko prostega časa preživijo učenci OŠ Žetale pred računalnikom?

Kako pogosto berejo knjige starši učencev OŠ Žetale?

Ali se učenci OŠ Žetale kdaj o knjigi, ki so jo prebrali, tudi s kom pogovarjajo?

Seznam spremenljivk

Neodvisne spremenljivke:

- starost
- spol (razred)

2.3 Metodologija

Raziskovalne metode

Osnovna raziskovalna metoda, ki smo jo uporabili v empiričnem delu, je bila anketa, ki smo jo opravljali v začetku letošnjega šolskega leta, in sicer v mesecu septembru 2011.

Raziskovalni vzorec

Osnovno množico so predstavljali učenke in učenci OŠ Žetale. OŠ Žetale posluje pod imenom Javni vzgojno-izobraževalni zavod Osnovna šola Žetale z enoto vrtec in ima sedež v Čermožišah 45 b, 2287 Žetale. Šolski okoliš Osnovne šole Žetale zajema območje občine ŽETALE, ki leži v jugozahodnem delu Haloz – in sicer zajema naselja Dobrina, Čermožiše, Kočice, Nadole in Žetale. Šolo v šolskem letu 2011/2012 obiskuje 96 učencev in učenk.

Postopki zbiranja podatkov

Razdelili smo 75 anketnih vprašalnikov, iz raziskave smo izvzeli učence 1. in 2. razreda, saj le-ti sami še niso znali brati, anketiranje pa je potekalo na začetku šolskega leta. Vrnjenih smo dobili 73 anketnih vprašalnikov.

Organizacija zbiranja podatkov

Zbiranje podatkov je potekalo tako, da smo učencem pri urah slovenščine na začetku ure v začetku meseca septembra (od 2. do 6. septembra 2011) razdelili anketni vprašalnik z enajstimi vprašanji, na katera so učenci odgovarjali tako, da so obkroževali ali označevali z »x«, nato pa smo vse anketne lističe zbrali.

Vsebinsko-metodološke značilnosti instrumentov

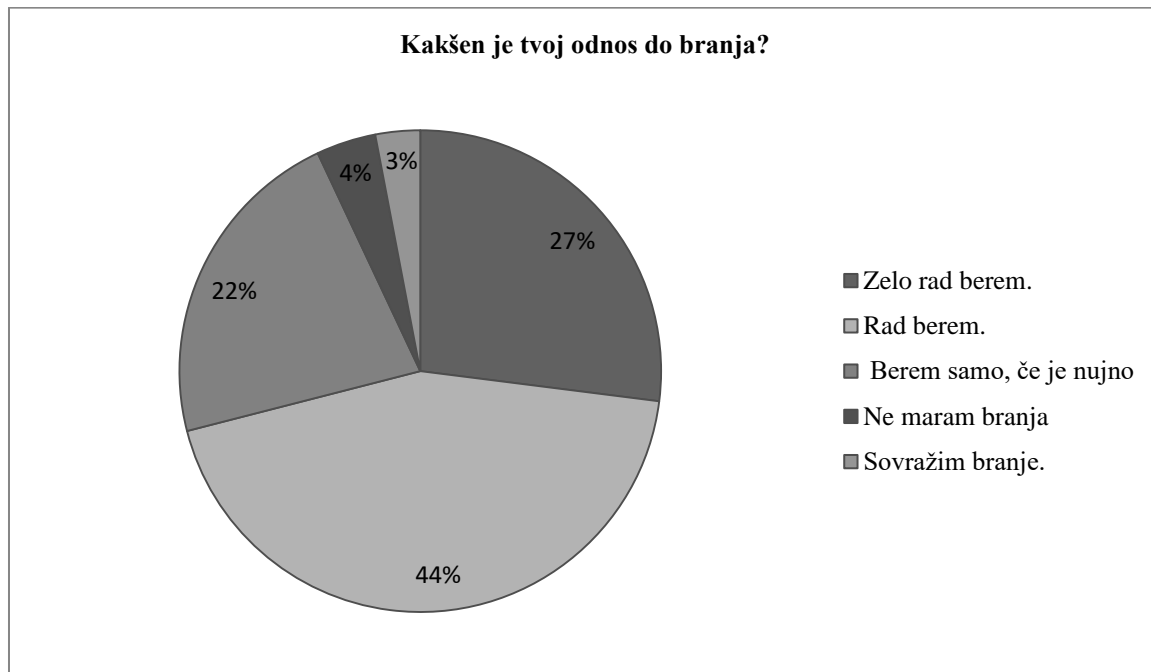
Vprašalnik je zajemal 11 vprašanj zaprtega tipa (vprašalnik je dodan v prilogi), in sicer na začetku zajema vprašanja, ki se nanašajo na posamezne izbire glede na to, kakšni so odnos in motivi branja, katere vrste knjig berejo in kdo na to vpliva. Nato sledi še, na katere načine se lahko učence pritegne k branju, koliko časa posvečajo branju in koliko računalniku ter televiziji. Zanimalo nas je tudi, če starši učencev berejo pogosto in ali se z učenci pogovarjajo o prebranem.

Postopki obdelave podatkov

Podatke smo statistično obdelali s pomočjo računalnika. Z Wordovim programom smo najprej oblikovali tabele in vanje vstavili rezultate. Nato pa smo rezultate prikazali še s pomočjo tortnih diagramov, in sicer posamično za vsak razred in skupaj za vse anketirane (v raziskovalni nalogi prikazujemo rezultat v obliki tortnega diagrama le skupaj za vse anketirane, tabelarično pa po posameznih razredih), za prvo in sedmo vprašanje pa smo podatke obdelali tudi glede na spol. Rezultate posameznega vprašanja smo predstavili tudi besedno.

3 REZULTATI

1. vprašanje: Kakšen je tvoj odnos do branja?

Graf 1: Odnos učencev do branja

Na vprašanje, kakšen je tvoj odnos do branja, je največ učencev (32 oz. 44 %) odgovorilo, da radi berejo, 20 (27 %) jih zelo rado bere, 16 (22 %) jih bere samo, če je nujno. 3 učenci (4 %) ne marajo branja, 2 (3 %) pa ga sovražita.

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
Zelo rad berem.	4	6	1	2	5	2	0	20	44
Rad berem.	6	2	8	4	3	7	2	32	27
Berem samo, če je nujno.	0	2	2	5	1	4	2	16	22
Ne maram branja.	0	0	0	0	1	0	2	3	4
Sovražim branje.	0	0	0	0	1	0	1	2	2
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

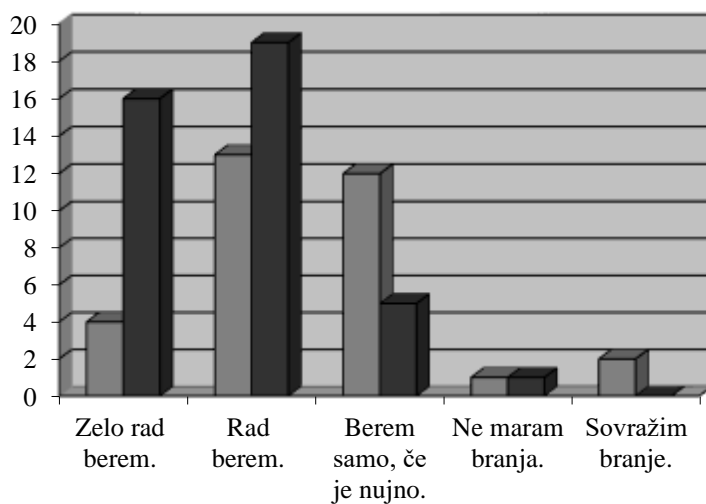
Tabela 1: Odnos do branja

Kot je razvidno v tabeli 1, učenci 1. triade v primerjavi z 2. in 3. veliko rajši berejo kot starejši učenci. Na koncu 2. in 3. triade pa se najde veliko učencev, ki berejo, če je to nujno. Razvidno je tudi to, da posamezni učenci 3. triade ne marajo branja. Le redki pa se najdejo, ki branje sovražijo, ti so le v 3. triadi.

Kakšen je tvoj odnos do branja?	Moški spol	Ženski spol
Zelo rad berem.	4	16
Rad berem.	13	19
Berem samo, če je nujno.	12	5
Ne maram branja.	1	1
Sovražim branje.	2	0
SKUPAJ	32	41

Tabela 2: Odnos učencev do branja glede na spol

Odnos do branja po spolu

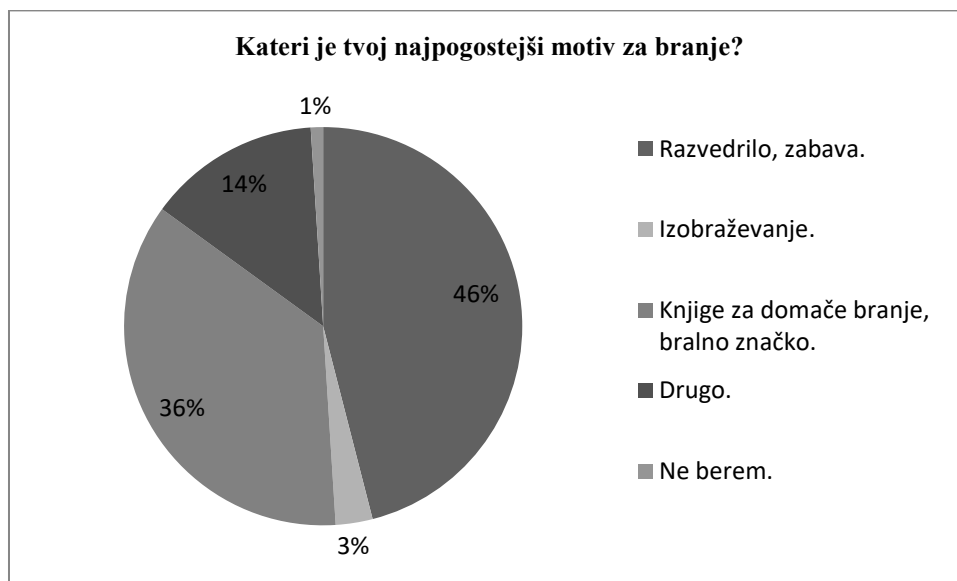

Graf 2: Odnos učencev do branja glede na spol

Na vprašanje, kakšen je tvoj odnos do branja, je največ učencev 13 (41 %) odgovorilo, da radi berejo, sledi odgovor berem samo, če je nujno, za katerega se je odločilo 12 učencev oz. 37,5 %. Zelo radi berejo le štirje učenci (12,5 %), 6 % oz. 2 učenca pa branje sovražita. Le eden med učenci pa se je našel tak, ki branja ne mara.

Na vprašanje, kakšen je tvoj odnos do branja, smo dobili odgovor, da 19 (46,5 %) učenk rado bere, 39 % oz. 16 učenk pa zelo rado bere. 5 (12 %) učenk bere samo, če je nujno. Le 1 učenka ne mara branja, ni pa učenke, ki bi branje sovražila.

2. vprašanje: Kateri je tvoj najpogostejši motiv za branje?

Graf 3: Najpogostejši motiv za branje

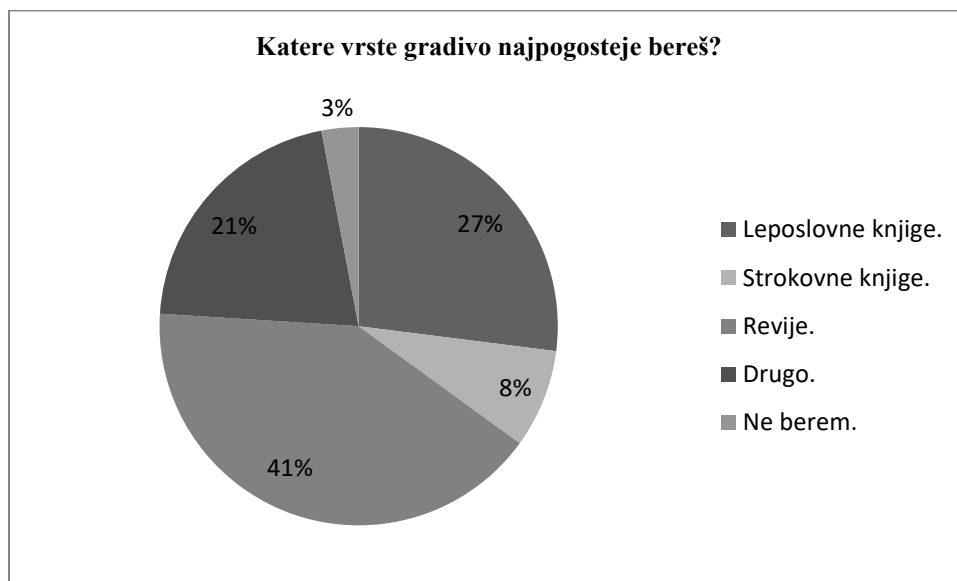
Na vprašanje, kateri je tvoj najpogostejši motiv za branje, je kar 34 učencev (46 %) pritrdilo, da razvedrilo in zabava, 2 učenca (3 %) pa za izobraževanje. 26 (oz. 36 %) jih bere predvsem zaradi domačega branja in bralne značke, 10 (14 %) učencev najde motiv za branje drugje, 1 učenec (1 %) pa knjig ne bere.

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
Razvedrilo, zabava.	4	3	6	4	8	7	2	34	46
Izobraževanje.	0	0	1	0	0	1	0	2	3
Knjige za domače branje, bralno značko.	6	6	2	3	1	5	3	26	36
Drugo.	0	1	2	4	2	0	1	10	14
Ne berem.	0	0	0	0	0	0	1	1	1
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 3: Najpogostejši motiv učencev za branje

Najpogostejši motiv branja učencev 1. triade je branje za domače branje in bralno značko, sledi pa še branje za razvedrilo in zabavo. Tudi pri učencih 2. stopnje sta motiva večinoma razvedrilo, zabava in knjige za domače branje in bralno značko, pri 3. pa se pojavi se tudi pojem pod drugo oz. da je motiv nekaj drugega, le eden pa knjig ne bere.

3. vprašanje: Katere vrste gradivo najpogosteje bereš?

Graf 4: Vrste prebranega gradiva

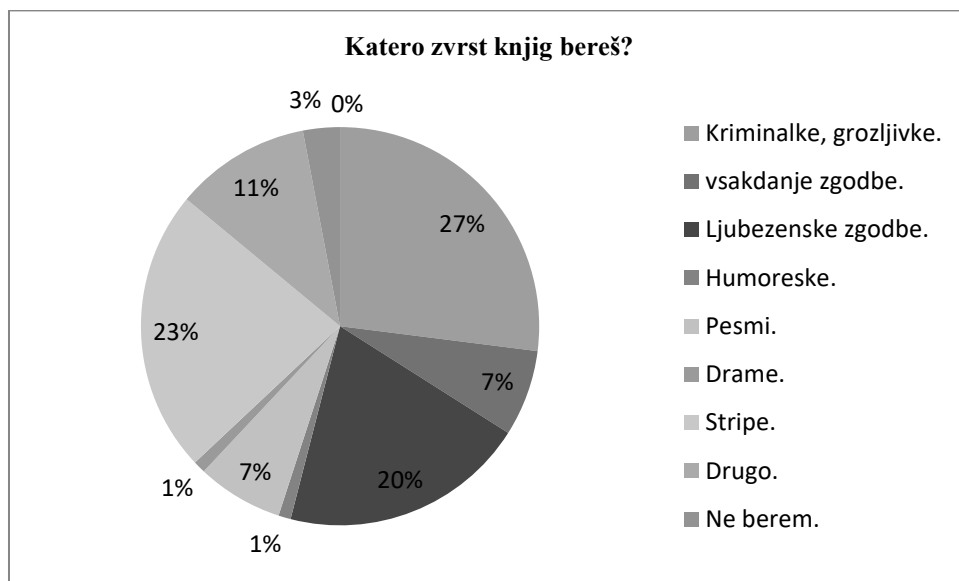
Največ učencev – kar 30 (41 %) – najpogosteje bere revije, leposlovne knjige prebira 20 učencev (27 %), strokovne knjige pa 6 učencev (8 %). 15 (21 %) jih prebira drugo gradivo, 2 učenca (3 %) pa knjig ne bereta.

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
Leposlovne knjige.	2	5	0	3	5	4	1	20	27
Strokovne knjige.	2	0	0	1	1	1	1	6	8
Revije.	4	3	6	6	4	4	3	30	41
Drugo.	2	2	5	1	1	3	1	15	21
Ne berem.	0	0	0	0	0	1	1	2	3
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 4: Vrste prebranega gradiva

Učenci 1. stopnje so odgovorili, da v večini berejo revije, sledijo leposlovne in strokovne knjige ter drugo. Pri učencih 2. stopnje je razvidno, da ne berejo kaj dosti strokovnih knjig, ampak predvsem revije in leposlovne knjige, nekaj od njih se jih je opredelilo za drugo. 3. triada je podobnega mnenja in tudi pri njih prevladujejo leposlovne knjige in revije, strokovne knjige bere po 1 učenec iz vsakega razreda. Zraven tega da so se nekateri opredelili pod drugo, 2 učenca 3. stopnje ne bereta.

4. vprašanje: Katero zvrst knjig najraje bereš?

Graf 5: Zvrst prebranih knjig

Na vprašanje, katero zvrst knjig bereš, so učenci odgovarjali tako: kar 20 (27 %) jih bere kriminalke in grozljivke, 5 (oz. 7 %) jih prebira vsakdanje zgodbe, 14 (20 %) pa ljubezenske zgodbe. Humoreske in drame prebira 1 učenec (1%), kar 17 (23 %) jih bere stripe, pesmi pa 5 učencev (7%). 8 (oz. 11 %) učencev bere drugo zvrst, 2 (3 %) pa knjig ne bereta.

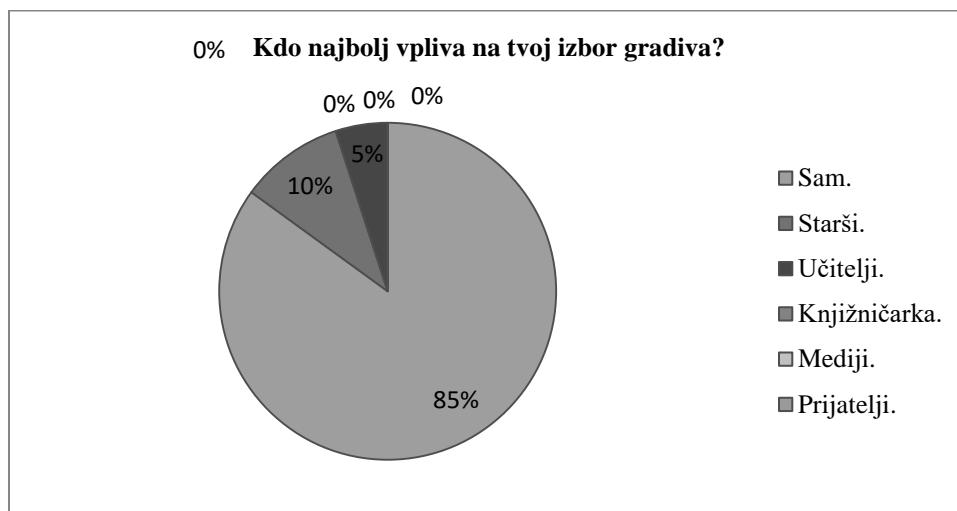
	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
Kriminalke, grozljivke.	1	1	2	5	8	2	1	20	27
Vsakdanje zgodbe.	0	1	1	0	0	2	1	5	7
Ljubezenske zgodbe.	3	1	2	4	1	3	0	14	20
Humoreske.	0	0	0	0	0	1	0	1	1
Pesmi.	0	3	1	0	0	0	1	5	7
Drame.	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Stripe.	5	4	4	1	1	1	1	17	23
Drugo.	1	0	1	1	1	2	2	8	8
Ne berem.	0	0	0	0	0	1	1	2	3
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 5: Zvrst prebranih knjig

Pri vprašanju o zvrsti prebranih pa so se stopnje dokaj različno opredelile. 1. stopnja v večini bere stripe, sledijo ljubezenske zgodbe, le po en pa bere grozljivke in kriminalke ter drugo. Pri 2. stopnji se težje opredelijo, v vodstvu so ljubezenske zgodbe, stripi, kriminalke in grozljivke, bolj redke so pesmi in vsakdanje zgodbe,

medtem ko se za humoreske in drame ni odločil nobeden od učencev. Pri 3. stopnji predvsem prevladujejo kriminalke in grozljivke, ljubezenske zgodbe, odločili so se še za drugo ali pa berejo vsakdanje zgodbe. Opazimo lahko, da po eden učenec iz vsakega razreda 3. stopnje bere stripe, po eden iz najvišje stopnje pa bere humoreske, pesmi in drame, medtem ko 2 ne bereta.

5. vprašanje: Kdo najbolj vpliva na tvoj izbor gradiva?

Graf 6: Vpliv na izbor gradiva

Na vprašanje, kdo najbolj vpliva na izbor gradiva, je kar 62 učencev (85 %) pritrdilo, da sami, 7 (10 %), da jim pri izbiri pomagajo starši in 4 (5 %), da učitelji. Nobeden izmed učencev ni izbral prijateljev, medijev ali knjižničarke.

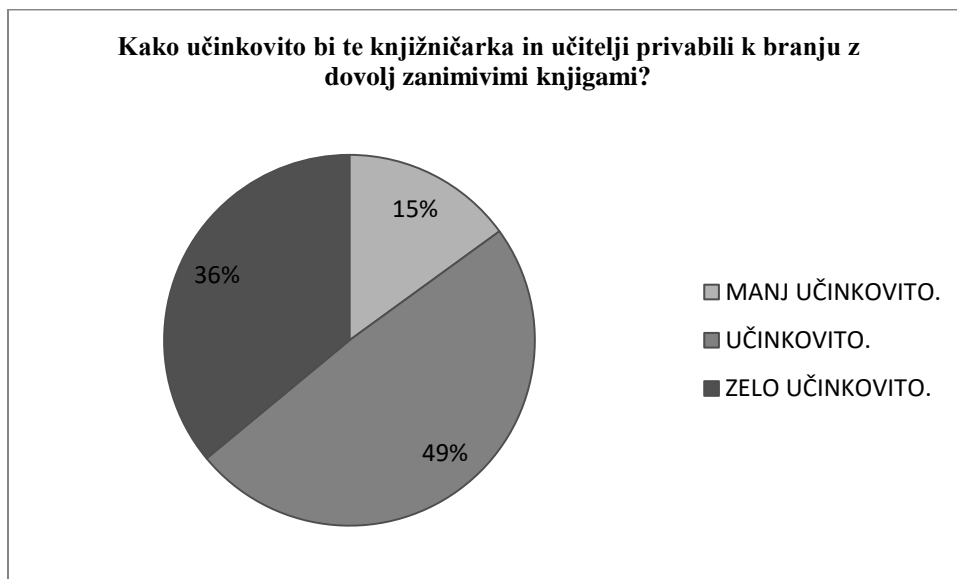
	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
Sam.	9	7	10	9	8	12	7	62	85
Starši.	0	2	1	2	2	0	0	7	10
Učitelji.	1	1	0	0	1	1	0	4	5
Prijatelji.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Knjižničarka.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mediji.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 6: Vpliv na izbor gradiva

Pri učencih 1. stopnje skoraj vsi gradivo izbirajo sami, le pri enem učencu to pomaga učitelj. Tudi pri 2. stopnji prevladuje, da vplivajo sami, sledijo še vpliv staršev, pri enem učencu pa vpliv učitelja. Rezultati so tako rekoč enaki tudi pri 3. stopnji, prevladuje njihov vpliv, nato staršev in učitelja. Zanimivo je, da pri nobeni stopnji na to nimajo vpliva knjižničarka, prijatelji ali mediji.

6. vprašanje: Na kakšen način bi te knjižničarka in učitelji lahko pritegnili k branju?

a) Kako učinkovito bi te knjižničarka in učitelji pritegnili k branju z dovolj zanimivimi knjigami?

Graf 7: Učinkovitost motivacije učencev za branje z dovolj zanimivimi knjigami

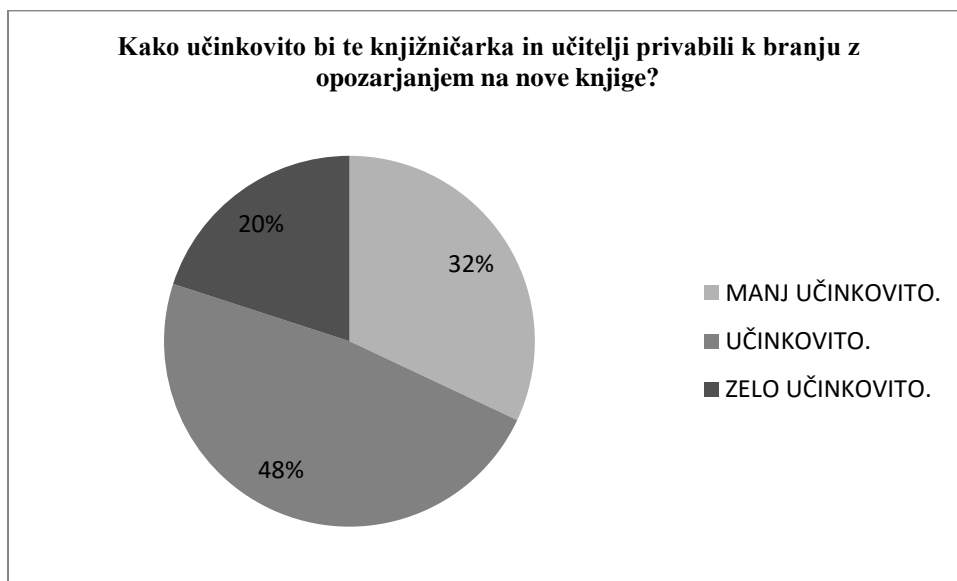
O vprašanju, ali bi te z dovolj zanimivih knjig knjižničarka in učitelji lahko pritegnili k branju, 26 učencev (36 %) meni, da bi bilo to zelo učinkovito, 36 (49 %) jih je mnenja, da bi to bilo učinkovito, 11 učencem (15 %) pa se to zdi manj učinkovito.

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
MANJ UČINKOVITO	0	1	1	1	2	4	2	11	15
UČINKOVITO	3	4	6	8	6	6	3	36	49
ZELO UČINKOVITO	7	5	4	2	3	3	2	26	36
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 7: Učinkovitost motivacije učencev za branje z dovolj zanimivimi knjigami

Pri učencih 1. triade se je pokazalo za zelo učinkovito in tudi učinkovito, da bi jih pritegnili k branju z dovolj zanimivimi knjigami. Tudi pri učencih 2. stopnje prevladujeta odgovora zelo učinkovito in učinkovito, po enkrat v vsakem razredu pa se pojavi še manj učinkovito. Pri učencih 3. triade se najprej pojavi odgovor učinkovito, kar presenetljivo pa je, da sta odgovora manj učinkovito in zelo učinkovito izenačena.

b) Kako učinkovito bi te knjižničarka in učitelji pritegnili k branju z opozarjanjem na nove knjige?

Graf 8: Učinkovitost motivacije učencev za branje z opozarjanjem na nove knjige

O vprašanju, ali bi te z opozarjanjem na nove knjige knjižničarka in učitelji lahko pritegnili k branju, 15 učencev (20 %) meni, da je to zelo učinkovito, 35 (48 %) jih je mnenja, da bi to bilo učinkovito, 23 (32 %) pa, da bi bilo to manj učinkovito.

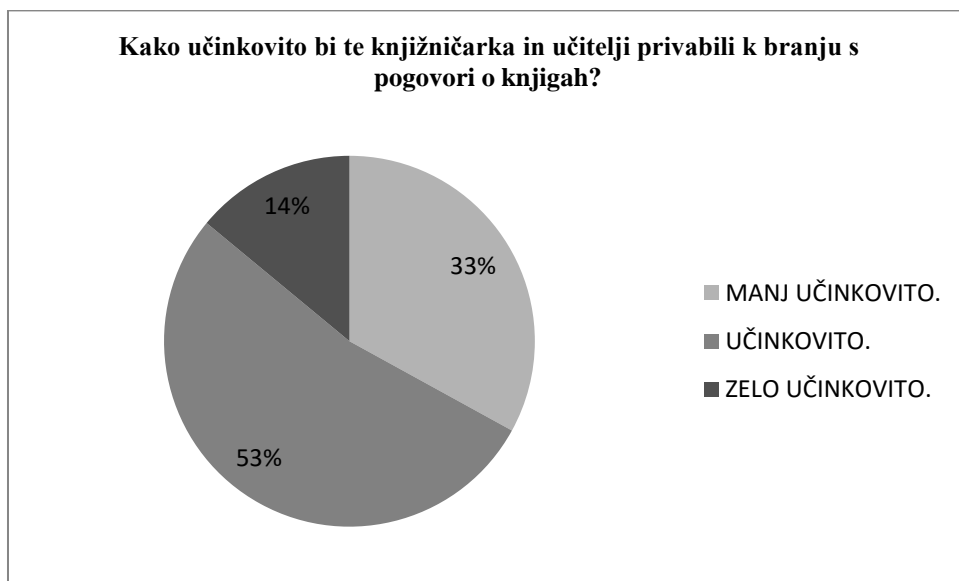
Opozarjanje na nove knjige

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
MANJ UČINKOVITO	1	1	2	4	5	7	3	23	32
UČINKOVITO	5	5	9	5	2	5	4	35	48
ZELO UČINKOVITO	4	4	0	2	4	1	0	15	20
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 8: Učinkovitost motivacije učencev za branje z opozarjanjem na nove knjige

Učencem 1. triadi se opozarjanje na nove knjige zdi predvsem učinkovito, sledi zelo učinkovito, manj učinkovito se pojavi le enkrat. Tudi pri 2. triadi prevladuje odgovor učinkovito, sledi zelo učinkovito, kar sedemkrat pa se že pojavi manj učinkovito. Skorajda obratno je pri 3. triadi, saj prevladuje odgovor manj učinkovito, sledi učinkovito, na zadnjem mestu pa se je znašel odgovor zelo učinkovito.

c) Kako učinkovito bi te knjižničarka in učitelji pritegnili k branju s pogovori o knjigah?

Graf 9: Učinkovitost motivacije učencev za branje s pogovori o knjigah

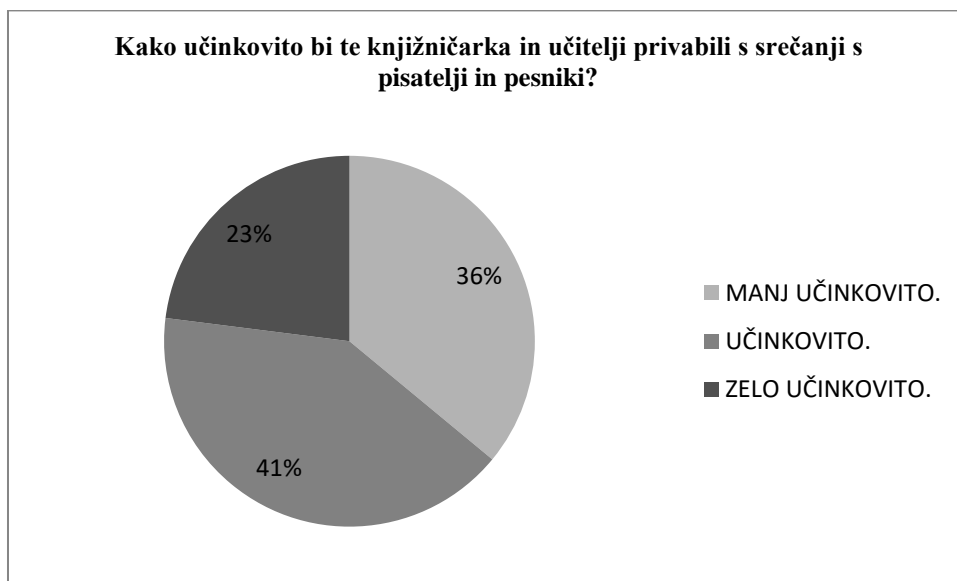
Na vprašanje, ali bi te s pogovori o knjigah knjižničarka in učitelji lahko pritegnili k branju, je 24 učencev (33 %) odgovorilo, da bi to bilo manj učinkovito, 39-im (53 %) se zdi to učinkovito, mnenja, da so pogovori o knjigah zelo učinkoviti, pa je 10 učencev (14 %).

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
MANJ UČINKOVITO	1	4	1	5	4	4	5	24	22
UČINKOVITO	8	5	9	4	5	6	2	39	53
ZELO UČINKOVITO	1	1	1	2	2	3	0	10	14
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 9: Učinkovitost motivacije učencev za branje s pogovori o knjigah

Pogovori o knjigah se 1. triadi zdijo učinkoviti, po enkrat pa se pojavita zelo in manj učinkovito. Rezultati so enaki pri 2. triadi, vendar se pogovori o knjigah zdijo kot manj učinkoviti kar desetim. Pri 3. triadi sta odgovora učinkovito in manj učinkovito izenačena, na zadnjem mestu je zelo učinkovito.

č) Kako učinkovito bi te knjižničarka in učitelji pritegnili k branju s srečanji s pisatelji in pesniki?

Graf 10: Učinkovitost motivacije učencev za branje s srečanji s pisatelji in pesniki

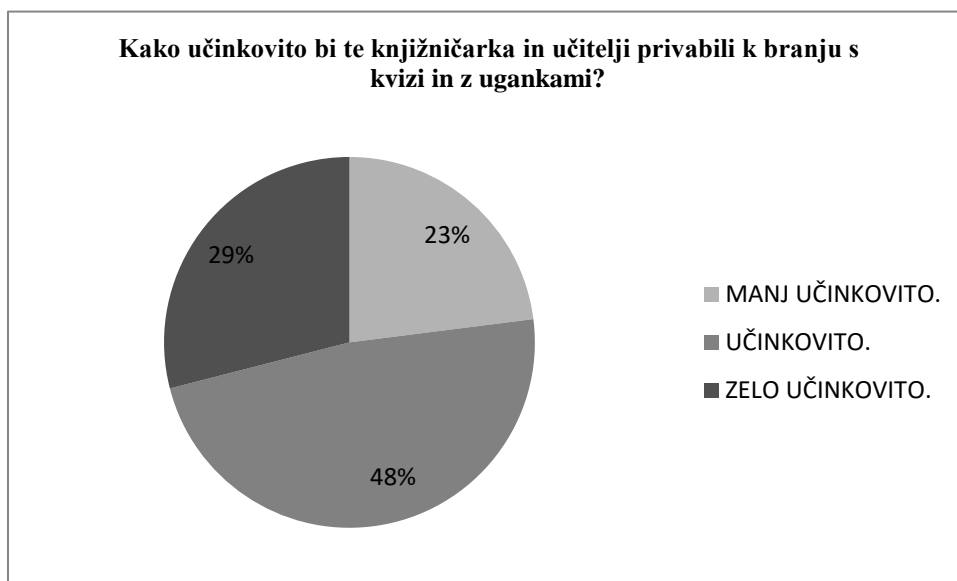
Na vprašanje, ali bi te s srečanji s pisatelji in pesniki knjižničarka in učitelji lahko pritegnili k branju, je 26 učencev (36 %) odgovorilo, da se jim to zdi manj učinkovito, 30-im (41 %) učinkovito, 17 (23 %) učencev pa je mnenja, da bi to bilo zelo učinkovito.

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
MANJ UČINKOVITO	3	3	3	6	4	4	3	26	36
UČINKOVITO	5	4	4	5	3	6	3	30	41
ZELO UČINKOVITO	2	3	4	0	4	3	1	17	23
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 10: Učinkovitost motivacije učencev za branje s srečanji s pisatelji in pesniki

Za učence 1. triade velja, da bi jih k branju pritegnili s srečanji s pisatelji in pesniki za učinkovito, nato manj učinkovito in zelo učinkovito. Učenci 2. triade so odgovorili enako, kot učenci 1. triade. 3. triada pa je odgovora manj učinkovito in učinkovito izenačila in si tako delita 1. mesto, za njima je odgovor zelo učinkovito.

d) Kako učinkovito bi te knjižničarka in učitelji pritegnili k branju s kvizi in z ugankami?

Graf 11: Učinkovitost motivacije učencev za branje s kvizi in z ugankami

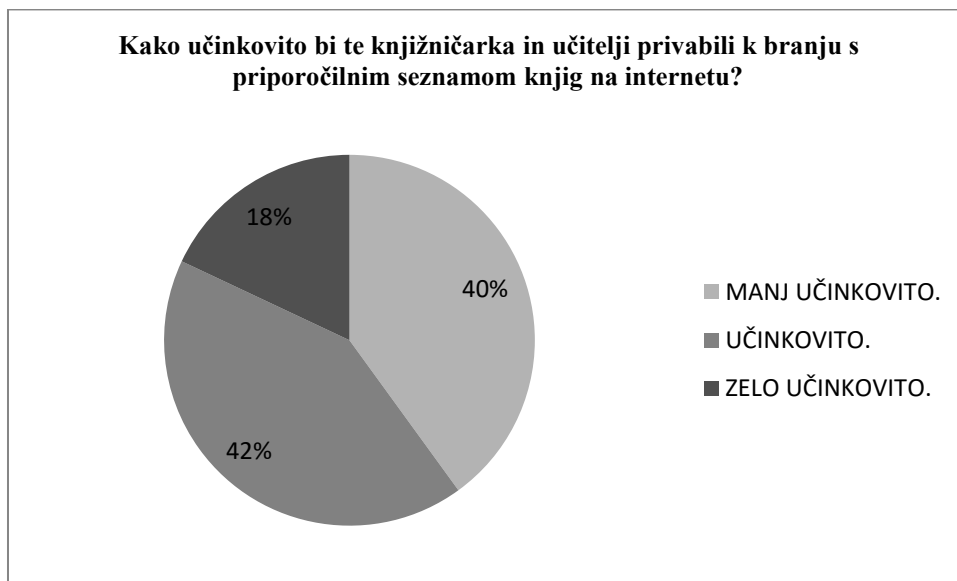
Način, da bi knjižničarka in učitelji učence s kvizi in z ugankami lahko pritegnili k branju, se zdi 21-im (29 %) učencem zelo učinkovit, večina, kar 35 učencev (48 %) je mnenja, da bi to bilo učinkovito, da pa so kvizi in uganke manj učinkoviti, meni 17 učencev (oz. 23 %).

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
MANJ UČINKOVITO	0	2	2	3	3	4	3	17	23
UČINKOVITO	8	3	5	5	6	5	3	35	48
ZELO UČINKOVITO	2	5	4	3	2	4	1	21	29
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 11: Učinkovitost motivacije učencev za branje s kvizi in ugankami

Da bi kvizi in uganke učence pritegnili k branju so se učenci 1. triade opredelili z odgovorom učinkovito, pojavil se je tudi odgovor zelo učinkovito, medtem ko se odgovor manj učinkovito ni pojavil. 2. triada se je najbolj opredelila z odgovorom učinkovito, sledi zelo učinkovito in manj učinkovito. 3. triada je na 1. mesto postavila odgovor učinkovito, sledi manj učinkovito in šele nato zelo učinkovito.

e) Kako učinkovito bi te knjižničarka in učitelji pritegnili k branju s priporočilnim seznamom knjig na spletu?

Graf 12: Učinkovitost motivacije učencev za branje s priporočilnim seznamom knjig na spletu

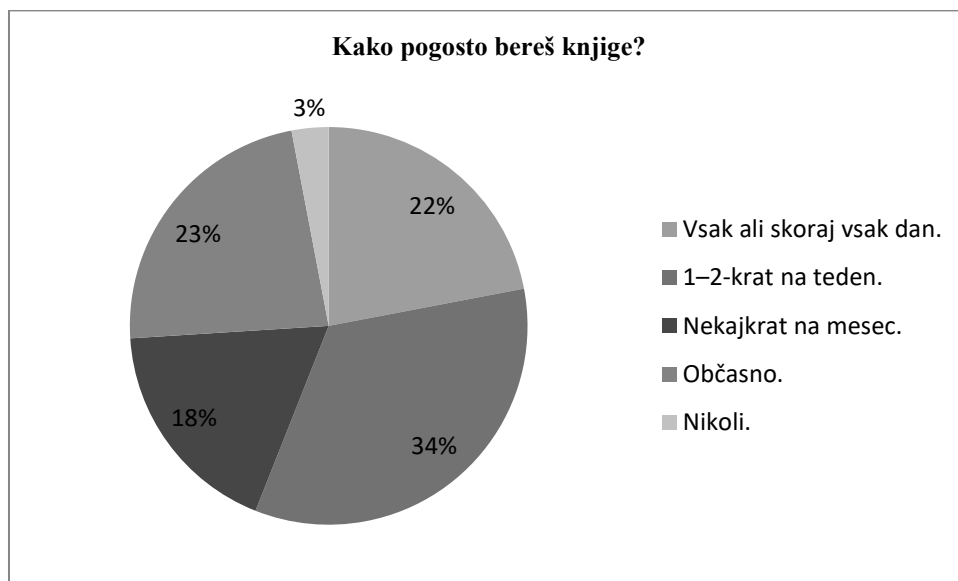
O vprašanju, ali bi te knjižničarka in učitelji lahko s priporočilnim seznamom knjig na spletu pritegnili k branju, meni 13 (18 %) učencev, da je to zelo učinkovito, največ, in sicer 31 (42 %), jih je mnenja, da bi bilo to učinkovito, 29 (40 %) pa jih misli, da je to manj učinkovito.

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
MANJ UČINKOVITO	2	4	2	7	3	7	4	29	40
UČINKOVITO	7	4	8	2	5	4	1	31	42
ZELO UČINKOVITO	1	2	1	2	3	2	2	13	18
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 12: Učinkovitost motivacije učencev za branje s priporočilnim seznamom knjig na spletu

Priporočilni sezname knjig na spletu se kot pritegnilo k branju učencem 1. triade zdijo učinkoviti, sledi manj učinkovito in zelo učinkovito. Pri 2. triadi prav tako prevladuje odgovor učinkovito nato manj učinkovito in zelo učinkovito. Za učence 3. triade pa velja, da so na 1. mesto postavili odgovor manj učinkovito, na 2. učinkovito in na 3. mesto zelo učinkovito.

7. vprašanje: Kako pogosto bereš knjige?

Graf 13: Pogostost branja knjig

Na vprašanje, kako pogosto bereš knjige, jih največ, in sicer 25 (34 %) bere 1-2-krat na teden, občasno pa bere 17 učencev (oz. 23 %). Vsak ali skoraj vsak dan bere 16 učencev (22 %), nekajkrat na mesec jih bere 13 (18 %), 2 (3 %) pa nikoli ne bereta.

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
Vsak ali skoraj vsak dan.	5	6	2	1	1	1	0	16	22
1-2-krat na teden.	4	3	5	3	6	4	0	25	34
Nekajkrat na mesec.	1	1	2	3	2	3	1	13	18
Občasno.	0	0	2	4	1	5	5	17	23
Nikoli.	0	0	0	0	1	0	1	2	3
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

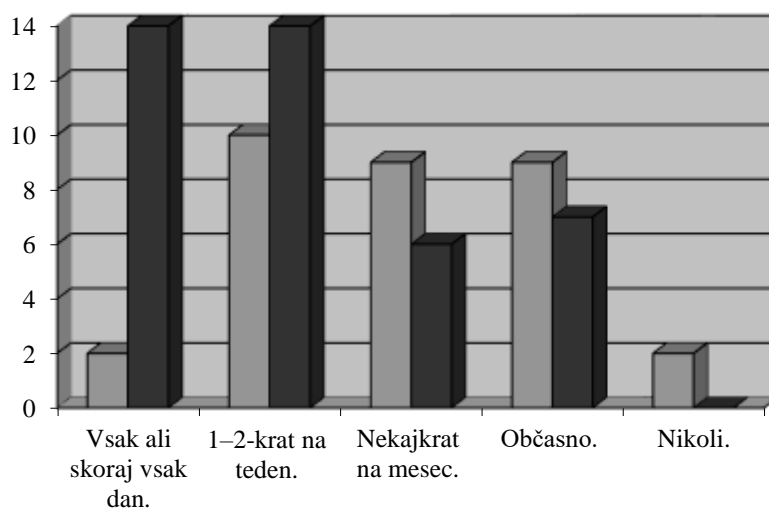
Tabela 13: Pogostost branja knjig

Učenci 1. triade berejo v večini vsak ali skoraj vsak dan, ali pa vsaj 1-2-krat na teden, le eden pa nekajkrat na mesec. Učenci 2. triade berejo predvsem 1-2-krat tedensko, sledi branje vsak ali skoraj vsak dan, nekaj učencev pa bere nekajkrat na mesec ali pa občasno. 3. triada pa bere večinoma občasno, na 2. mestu je odgovor 1-2-krat na teden, na 3. mestu je odgovor nekajkrat na mesec, 4. mesto pa si delita odgovora nikoli in skoraj vsak dan.

	Moški spol	Ženski spol
Vsak ali skoraj vsak dan.	2	14
1–2-krat na teden.	10	14
Nekajkrat na mesec.	9	6
Občasno.	9	7
Nikoli.	2	0
SKUPAJ	42	31

Tabela 14: Pogostost branja glede na spol

Pogostost branja glede na spol

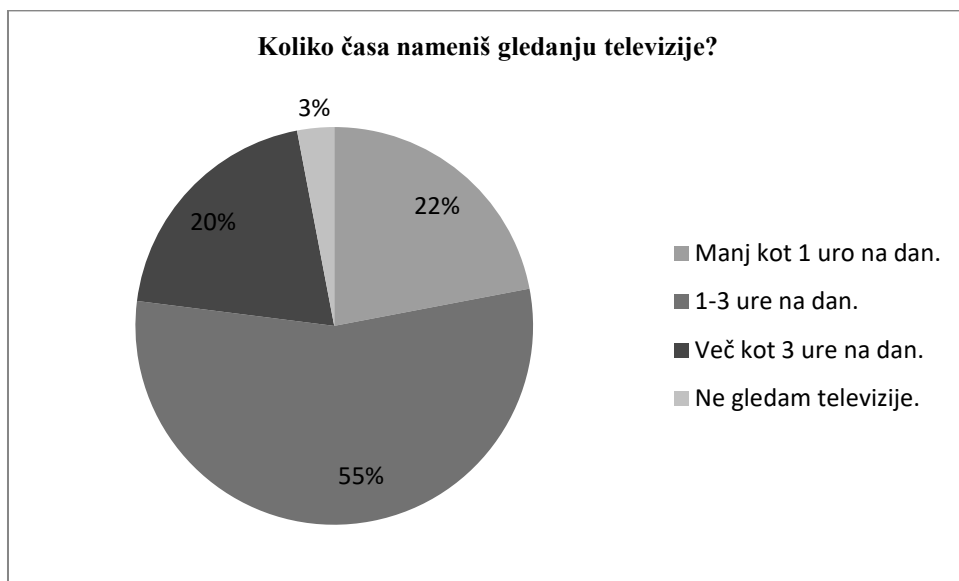

Graf 14: Pogostost branja glede na spol

Na vprašanje, kako pogosto bereš knjige, 10 učencev oz. 31 % odgovori, da bere 1–2-krat na teden, 28 %, kar predstavlja 9 učencev, pa bere občasno ali nekajkrat na mesec. Po 2 učenca bereta vsak ali skoraj vsak dan, 6 % ali 2 učenca pa knjig ne bereta.

Na vprašanje, kako pogosto bereš knjige, jih 14 učenk bere vsak ali skoraj vsak dan, prav toliko učenk, torej 14, kar predstavlja 34 % pa jih bere 1–2-krat na teden. 7 učenk oz. 17 % knjige bere občasno, 6 učenk pa nekajkrat na mesec. Ni pa nobene učenke, ki ne bi nikoli brala knjig.

8. vprašanje: Koliko časa dnevno nameniš gledanju televizije?

Graf 15: Čas učencev, namenjen gledanju televizije

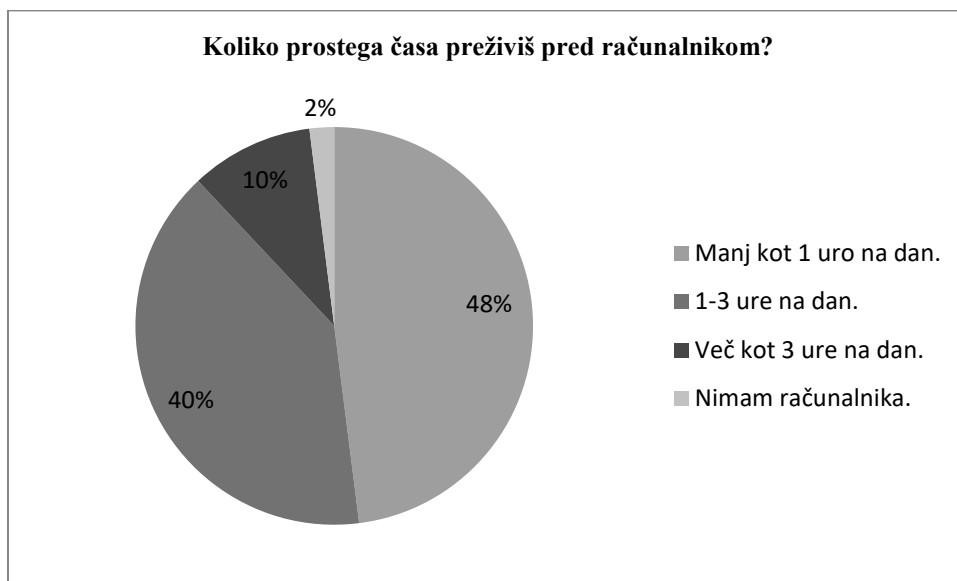
Na vprašanje, koliko časa nameniš gledanju televizije, so učenci povedali, da jih to počne več kot polovica – 55 % (40 učencev) gleda 1–3 ure na dan, več kot 3 ure na dan pa jo gleda 15 (20 %) učencev. 16 (22 %) jih televizijo gleda manj ko uro na dan, medtem ko 2 (oz. 3 %) televizije sploh ne gledata.

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
Manj kot 1 uro na dan.	4	3	1	0	3	3	2	16	22
1–3 ure na dan.	6	6	6	6	4	9	3	40	55
Več kot 3 ure na dan.	0	0	3	5	4	1	2	15	20
Ne gledam televizije.	0	1	1	0	0	0	0	2	3
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	

Tabela 15: Čas učencev, namenjen gledanju televizije

Učenci 1. triade v večini namenijo 1–3 ure gledanju televizije na dan, sledi pa manj kot 1 uro. Tudi pri učencih 2. triade prevladuje gledanje televizije 1–3 ure na dan, na 2. mestu pa se je znašel odgovor več kot 3 ure in na 3. mestu manj kot 1 uro, zanimivo da 2 učenca televizije ne gledata. Učenci 3. triade večinoma prav tako gledajo televizijo 1–3 ure na dan, sledi odgovor manj kot 1 uro na dan in nato več kot 3 ure na dan.

9. vprašanje: Koliko prostega časa preživiš pred računalnikom?

Graf 16: Čas učencev, namenjen računalniku

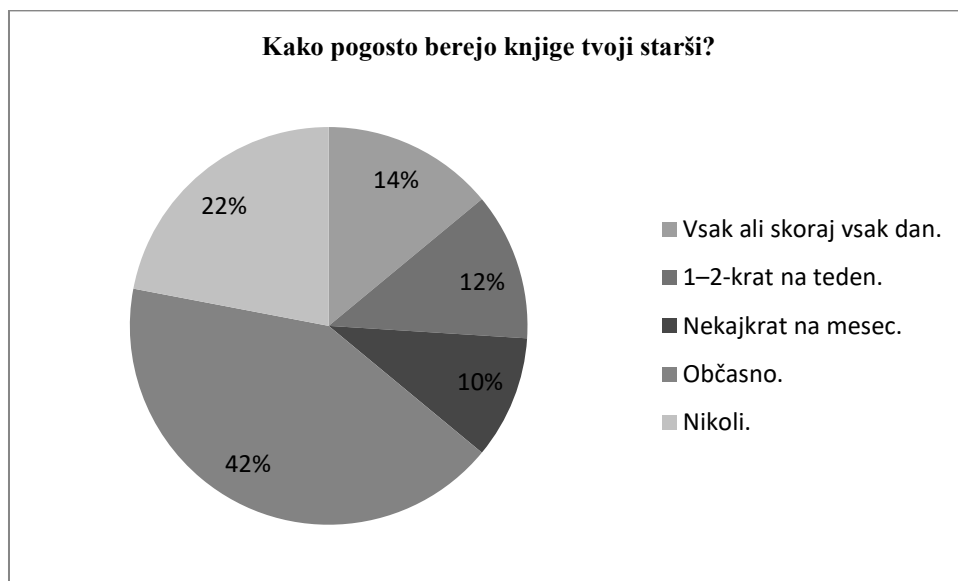
Na vprašanje, koliko prostega časa preživiš pred računalnikom, ga manj kot uro na dan preživi 48 % (oz. 35 učencev), 1–3 ure prostega časa dnevno jih pred računalnikom preživi 29 (40 %). Več kot 3 ure je pred računalnikom 7 učencev (10 %), dva pa računalnika nimata.

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
Manj kot 1 uro na dan.	9	4	5	4	6	4	3	35	48
1–3 ure na dan.	1	6	5	5	3	6	3	29	40
Več kot 3 ure na dan.	0	0	0	2	2	2	1	7	10
Nimam računalnika.	0	0	1	0	0	1	0	2	2
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 16: Čas učencev, namenjen računalniku

Pred računalnikom preživi večina 1. triade manj kot eno uro, eden pa 1–3 ure na dan. V večini 1–3 ure na dan preživijo učenci 2. triade, sledi odgovor manj kot 1 uro na dan, 2 med učenci pa sta pred računalnikom več kot 3 ure na dan, medtem ko eden računalnika nima. 3. triada je na dan pred računalnikom večinoma manj kot 1 uro, sledi pa odgovor 1–3 ure na dan. na 3. mestu je odgovor več kot 3 ure na dan, tudi v tej triadi pa en učenec računalnika nima.

10. Kako pogosto berejo knjige tvoji starši?

Graf 17: Pogostost branja knjig pri starših učencev

Na vprašanje, kako pogosto berejo knjige starši, jih 10 učencev (oz. 14 %) meni, da berejo vsak ali skoraj vsak dan, 1–2-krat na teden naj bi brali starši 9-ih učencev (oz. 12 %). Starši berejo predvsem občasno, in to kar 42 % (tako meni 31 učencev). Nekajkrat na mesec po mnenju 7-ih šolarjev bere 10 % staršev, da pa starši nikoli ne berejo, misli 16 učencev (16 %).

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
Vsak ali skoraj vsak dan.	3	0	1	2	3	1	0	10	14
1–2-krat na teden.	2	2	2	0	1	2	0	9	12
Nekajkrat na mesec.	1	1	1	1	1	2	0	7	10
Občasno.	3	3	4	5	4	6	6	31	42
Nikoli.	1	4	3	3	2	2	1	16	14
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 17: Pogostost branja knjig pri starših učencev

Starši učencev 1. triade berejo bodisi občasno bodisi vsak ali skoraj vsak dan. Sledi odgovor, da berejo 1–2-krat na teden, nato pa po 1 bere nekajkrat na mesec ali pa nikoli. Starši učencev 2. triade berejo predvsem občasno, sledi da nekateri nikoli ne berejo. Sledi odgovor, da berejo 1–2-krat na teden, nato odgovor vsak ali skoraj vsak dan in nekajkrat na mesec. Pri starših 3. triade pa so rezultati naslednji: na 1. mestu med odgovori je odgovor občasno, 2. je nikoli, 3. vsak ali skoraj vsak dan, 4. mesto pa si delita odgovora 1–2-krat na teden in nekajkrat na mesec.

11. Ali se kdaj o prebrani knjigi tudi s kom pogovarjaš?

a) Ali se o prebrani knjigi pogovarjaš s starši?

Graf 18: Pogovor učencev o prebrani knjigi s starši

Na vprašanje, ali se kdaj po prebrani knjigi pogovarjaš s starši, je 10 učencev (14 %) odgovorilo, da se vedno pogovarjajo, včasih se jih o tem s starši pogovarja kar 46 (oz. 63 %), nikoli pa se o tem s starši ne pogovarja 17 učencev (23 %).

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
VEDNO	2	1	0	2	3	2	0	10	14
VČASIH	7	9	8	6	5	7	4	46	63
NIKOLI	1	0	3	3	3	4	3	17	23
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 18: Pogovor učencev o prebrani knjigi s starši

Učenci 1. triade se starši o prebrani knjigi večinoma pogovorijo le včasih, 2 se z njimi o tem pogovorita vedno, 1 pa nikoli. Tudi učenci 2. in tudi 3. triade se s starši v večini včasih pogovorijo o prebrani knjigi, sledi odgovor nikoli in nato vedno.

b) Ali se o prebrani knjigi pogovarjaš z vrstniki?

Graf 19: Pogovor učencev o prebrani knjigi z vrstniki

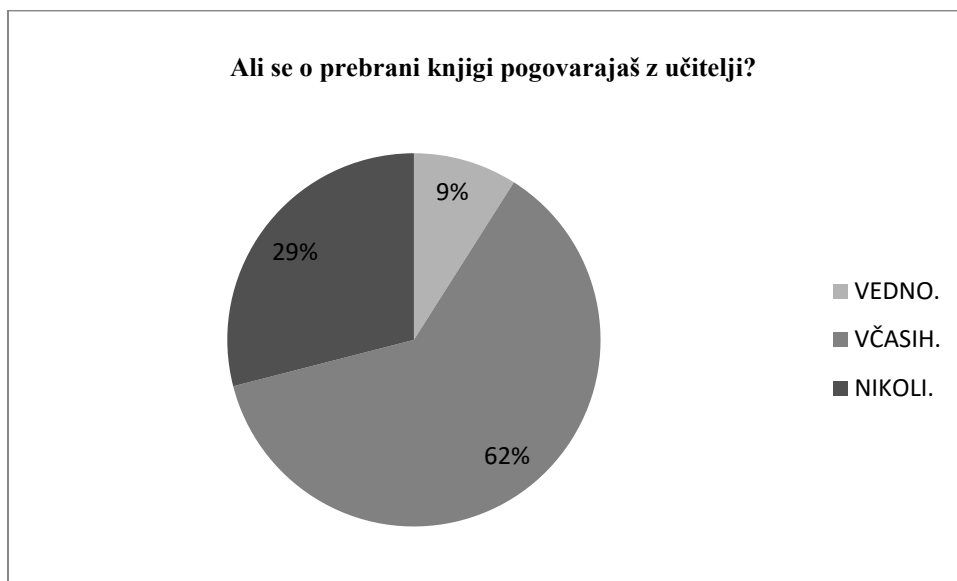
Na vprašanje, ali se kdaj po prebrani knjigi pogovarjaš z vrstniki, smo dobili naslednje odgovore: z vrstniki se o tem vedno pogovarja le 6 učencev (8 %), kar 60 % (44 učencev) pa se o tem pogovarja včasih. Nikoli se o prebrani knjigi ne pogovarja 23 učencev (32 %).

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
VEDNO	2	1	1	0	0	1	1	6	8
VČASIH	4	5	7	5	9	9	5	44	60
NIKOLI	4	4	3	6	2	3	1	23	32
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 19: Pogovor učencev o prebrani knjigi z vrstniki

Z vrstniki se učenci 1. triade pogovarjajo včasih ali pa nikoli, 2 med njimi pa vedno. Pri 2., kakor tudi 3. triadi prevladuje odgovor včasih, sledi odgovor nikoli in le 2 v posamezni triadi se z vrstniki o prebrani knjigi vedno pogovarjata.

c) Ali se o prebrani knjigi pogovarjaš z učitelji?

Graf 20: Pogovor učencev o prebrani knjigi z učitelji

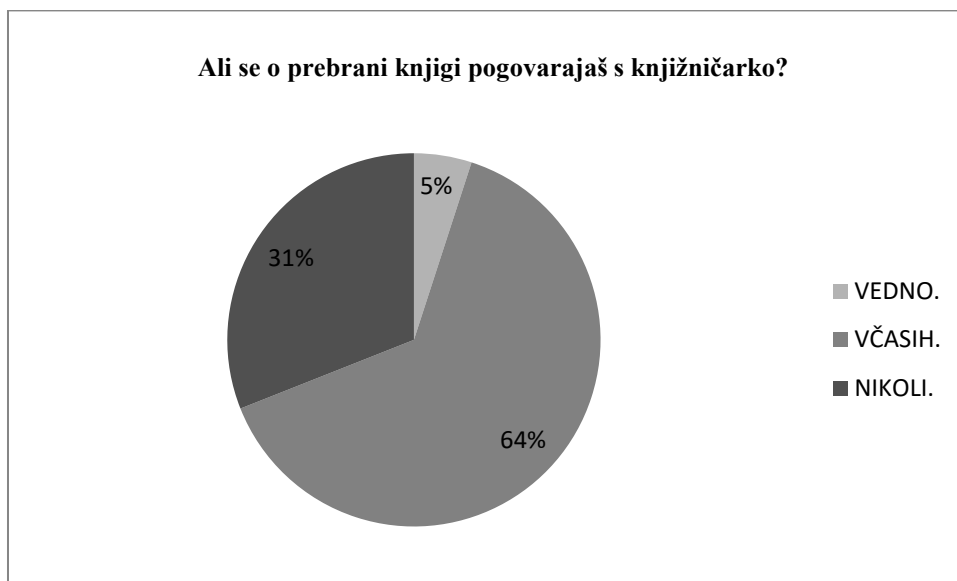
O prebrani knjigi se 7 učencev (9 %) vedno pogovarja z učitelji. Včasih se o tem z njimi pogovarja 45 učencev (oz. 62 %), nikoli pa 21 šolarjev (29 %).

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
VEDNO	3	2	1	0	1	0	0	7	9
VČASIH	5	5	8	7	8	6	6	45	62
NIKOLI	2	3	2	4	2	7	1	21	29
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 20: Pogovor učencev o prebrani knjigi z učitelji

Z učitelji se o prebrani knjigi učenci 1. triade pogovarjajo večinoma včasih, na 2. mestu pa sta odgovora vedno in nikoli. Tudi pri 2. triadi, prevladuje odgovor včasih, sledi odgovor nikoli in nato odgovor vedno. Enako kot za 2. triado velja tudi za 3. triado.

č) Ali se o prebrani knjigi pogovarjaš s knjižničarko?

Graf 21: Pogovor učencev o prebrani knjigi s knjižničarko

O prebrani knjigi se s knjižničarko vedno pogovarjajo le 4 učenci (oz. 5 %), včasih pa kar 64 % (46 učencev). Nikoli se o prebrani knjigi s knjižničarko ne pogovarja 23 učencev (32 %).

	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	SKUPAJ	%
VEDNO	2	0	1	0	1	0	0	4	5
VČASIH	6	6	8	8	8	6	4	46	64
NIKOLI	2	4	2	3	2	7	3	23	32
SKUPAJ	10	10	11	11	11	13	7	73	100

Tabela 21: Pogovor učencev o prebrani knjigi s knjižničarko

Učenci 1. triade so odgovor včasih postavili na 1. mesto, glede na to, če se o prebrani knjigi pogovarjajo s knjižničarko. 2 učenca se o knjigi vedno pogovorita s knjižničarko, 2 pa nikoli. Tudi v 2. in 3. triadi so učenci na 1. mesto postavili odgovor včasih, sledi odgovor nikoli in po enkrat v vsaki od teh dveh triad pa je bil izbran odgovor nikoli.

4 RAZPRAVA

S teoretičnim in empiričnim delom smo zbrali veliko količino podatkov, s katerimi lahko presojamo v uvodu postavljene hipoteze.

Hipoteza 1: Predpostavimo, da učenci ne berejo radi. Hipoteza je ovržena.

Rezultati ankete so pokazali, da 44% učenk in učencev OŠ Žetale rado bere, 27 % jih celo zelo rado bere, samo 4 % učencev branja ne marajo, 2 % pa branje sovražita, zato ne moremo trditi, da žetalski osnovnošolci ne berejo radi.

Sklepamo lahko, da njihova želja po branju izhaja iz notranje želje in potrebe posameznika. Podatki nas ne presenečajo in kažejo, da učencem naše šole branje predstavlja predvsem vir užitka in zadovoljstva ter da učenci kljub naprednim tehnologijam radi berejo.

Hipoteza 2: Predpostavimo, da se učenci sami odločajo, katero gradivo bodo brali. Hipoteza je potrjena.

Da se učenci sami odločajo, katero gradivo bodo brali, drži, saj kar 85 % učencev izbira gradivo samih, le 10-im odstotkom namreč pri tem pomagajo starši, 5 % pa učitelji. Učenci berejo predvsem zaradi notranje motivacije, tako tudi sami izbirajo gradivo, ki ga bodo brali za zabavo in se bodo lahko ob njem sproščali. Pri zunanji motivaciji pa učenci velikokrat berejo gradivo, ki je podano večinoma na seznamih in si ga sami ne morejo izbrati, ampak morajo brati knjige, ki so podane.

Hipoteza 3: Predpostavimo, da učenci najraje berejo leposlovne knjige. Hipoteza je ovržena.

Trditev, da učenci najraje berejo leposlovne knjige, ne drži, in sicer zaradi tega, ker učenci berejo najpogosteje revije, in sicer kar 41%, leposlovne knjige pa so se na osnovi rezultatov ankete uvrstile na 2. mesto s 27 %. Zaradi tega velja torej, da leposlovnih knjig učenci ne berejo najraje. Učenke, kot je pokazala raziskava PISA 2000, večinoma izbirajo drugačno gradivo od učencev. Učenke namreč bolj zavzeto berejo kakšne romane, še posebej berejo torej večinoma leposlovne knjige, medtem ko fantje berejo predvsem gradiva, kot je branje časopisov in revij, ki govorijo o športu ali denimo elektrotehniki, branje na internetu. Pri naših učencih pa je malo drugače, saj najraje berejo revije tako učenci kot učenke.

Z revijami, ki jih tedensko prodajajo devetošolci, so le-te dostopne širšemu krogu bralcev. V revijah učenci izvejo novice iz sveta zabave. To pomeni, če imaš nekega vzornika, idola ali junaka in se ta pojavi v pisnih medijih, potem boš njemu nakazal več zanimanja, kot pa junaku iz kakšne leposlovne knjige.

Hipoteza 4: Predpostavim, da učenci večinoma izbirajo gradivo, ki je obvezno za domače branje. Hipoteza je ovržena.

Ker učenci večinoma izbirajo gradivo, ki je namenjeno razvedrilu in zabavi, in sicer kar 46 % je takih, lahko hitro ugotovimo, da učenci ne izbirajo največ gradiva za domače branje, saj se s to trditvijo strinja 10 % manj učencev, torej 36 %. Torej branje za domače branje pri učencih naše šole ni glavni vzrok. Kot smo že ugotovili, so učenci naše šole za branje notranje motivirani, kar posledično pomeni, da izbirajo gradivo, ki jih bo pritegnilo k branju in da bodo knjigo brali do konca. Branje knjig za domače branje pa predstavlja zunanjo motivacijo, knjige so namreč določene, tako si jih učenci ne izbirajo sami. Tako učenci knjigo sicer preberejo in posledično

dobijo pohvalo, oceno, ali kaj podobnega, vendar sami vemo, da veliko raje beremo neko knjigo, ki se nam zdi bolj zanimiva, s tem je večje tudi naše zanimanje do obravnavane teme, kot pa do nečesa, kar je že določeno.

Hipoteza 5: Predpostavimo, da bi učitelji in knjižničarka učence najbolj pritegnili k branju z novejšo in večjo zbirko knjig. Hipoteza je potrjena.

Učitelji in knjižničarka bi učence res najbolj pritegnili z zanimivo in večjo zbirko knjig, ker 36 % učencev meni, da bi to bilo zelo učinkovito, kar 49-im % pa se to zdi učinkovito, medtem ko je manj učinkovito to le 15 %. Takoj za trditvijo dovolj zanimivimi knjigami se je našla trditev opozarjanje na nove knjige, kjer se jim 48 % to zdi učinkovito in 20 % zelo učinkovito, vendar pa je odstotno trditev dovolj zanimivih knjig večja. Med zapisani razlogi za zmanjšanje bralne motivacije se pojavi tudi ta, da šole namenjajo premalo denarja za knjige, ki bi omogočile večji izbor. Na naši šoli bi tako morali imeti večjo in novejšo zbirko knjig, kot jo imamo sedaj. Vemo namreč, da velikokrat ob izidu kakšne nove knjige nastane prava evforija, skoraj vsi jih želijo brati, včasih so tudi ponatisi hitro razprodani. Tudi učenci v šolah velikokrat berejo novejša knjige, ker jih na različne načine in z izvirnostjo privabijo k branju. Tudi v naši šolski knjižnici le redki učenci izbirajo kakšne stare knjige, saj so nove velikokrat privlačnejše. Tisti najbolj zagrizeni molji na šoli v letih obiskovanja osnovne šole, hitro preberejo večino knjig, ki jih ponuja šolska knjižnica.

Hipoteza 6: Predpostavimo, da učenci berejo knjige večinoma 1–2-krat tedensko. Hipoteza je potrjena.

Učenci res berejo knjige večinoma 1–2-krat tedensko, saj se kar 34 % učencev strinja s to trditvijo, drugi najbližji odgovor pa je, da berejo nekajkrat na mesec z 18 %, sledi pa občasno, in sicer s 17 %. Tako je tudi hipoteza brez dvoma potrjena in naši učenci najpogosteje berejo 1–2-krat na teden. Menimo, da je temu tako zato, ker učenci čutijo potrebo po branju, saj jim predstavlja užitek in osebno zadovoljstvo.

Hipoteza 7: Predpostavimo, da starši učencev berejo knjige zelo pogosto. Hipoteza je ovržena.

Za starše naših učencev ne moremo trditi, da berejo zelo pogosto, saj kar 42 % učencev meni, da starši berejo predvsem občasno, vsak ali skoraj vsak dan, kar bi lahko predstavljalo zelo pogosto, pa le 14 %. Zaradi tega za naše starše velja, da berejo večinoma občasno in ne zelo pogosto. Vzroke lahko iščemo v dejstvu, da imajo starši učencev zelo zapolnjen urnik, prosti čas pa raje preživijo z družino, kot pa ob knjigi.

Hipoteza 8: Predpostavimo, da se učenci o prebrani knjigi velikokrat pogovorijo z učitelji in knjižničarko. Hipoteza je potrjena.

Da se učenci o prebrani knjigi velikokrat pogovarjajo z učitelji drži, saj se jih 9 % o tem vedno pogovarja, kar 62% pa včasih, nikoli pa 29 %. Tudi s knjižničarko se velikokrat pogovarjajo o prebrani knjigi, 5 % to počne vedno, včasih pa 64 %. Zaradi teh rezultatov lahko zaključimo, da se o prebranem učenci pogosto pogovarjajo z učitelji in s knjižničarko. Učenci se pogovarjajo o prebrani knjigi z učitelji, povedo jim, kaj se jim je pri branju knjige najbolj vtisnilo v spomin, prav tako pa žetalski učenci radi povedo svoje mnenje o knjigi na glas.

Hipoteza 9: Predpostavimo, da učenke berejo raje kot učenci. Hipoteza je potrjena.

Učenke berejo raje kot učenci, ker 16 učenk zelo rado bere, 19 pa rado bere, medtem ko pri učencih zelo radi berejo le štirje učenci, 13 učencev pa rado bere. Tako je razmerje učencev v primerjavi z učenkami pri zelo rad

berem 1:4, pri rad berem pa 13:19, kar pa trditev potrjuje v korist učenkam. To nas ne preseneča, saj učenci svoje zanimanje pokažejo drugje, kot npr. pri video igrah, računalništvu, glasbi, filmu ...

Hipoteza 10: Predpostavimo, da učenke berejo pogosteje kot učenci. Hipoteza je potrjena.

Učenke ne samo, da raje berejo kot učenci, berejo tudi pogosteje, saj vsak ali skoraj vsak dan bere 14 učenk, med učenci pa sta to samo 2. Razmerje učencev proti učenkam je tukaj tako 1:7. Prav tako pa tudi več učenk bere 1-2-krat na teden, in sicer 14, učencev je tukaj 10, razmerje učencev proti učenkam pa je 5 : 7. Več učencev kot učenk pa bere nekajkrat na mesec, ker je razmerje učencev proti učenkam 3:2. Enako je pri odgovoru občasno, saj je razmerje učencev proti učenkam tu 9 : 7. Na naši šoli glede na razmerja učencev proti učenkam tako velja, da učenke berejo pogosteje kot učenci. Tudi na naši šoli se je potrdilo to, kar je že pokazala analiza razlik med spoloma v mednarodni raziskavi PISA 2000 – dekleta so veliko bolj zavezana za branje kot fantje.

Raziskovalna naloga je odprla številna vprašanja, za katere menimo, da bi jih bilo zanimivo obdelati. Zanimivo bi bilo ugotoviti, ali pomeni učencem naše šole branje vrednoto in ali se zavedajo pomembnosti branja za njihov osebni razvoj in uspešnost.

Analizirali bi lahko tudi, kakšna je korelacija med količino prostega časa učencev, preživetega pred televizorjem, in količino prostega časa učencev, preživetega pred računalnikom, ter količino prostega časa učencev, preživetega z branjem knjige. Izvedeli bi lahko tudi, kakšna je povezava med odnosom staršev in odnosom otrok do branja, pojavilo pa se nam je še vprašanje, ali starši vedo, kaj berejo njihovi otroci.

Za nekatere osnovne primerjave bi zadostovala že naša anketa, ki pa bi jo bilo potrebno dopolniti in nadgraditi z dodatnim raziskovanjem.

ZAKLJUČEK

Sporazumevanje je ena od najpogostejših oblik človekove družbene dejavnosti.

Branje je izrazito individualna jezikovna dejavnost, na razpolago nam je v neomejenih količinah ter vedno terjaja aktivno interakcijo z besedilom. Branje je nenadomestljiva vaja v rabi jezika in prispeva k izboljšanju vseh drugih jezikovnih zmožnosti. Kljub hitremu spreminjanju virov informacij je branje v šoli še vedno najučinkovitejše sredstvo za osvajanje znanja.

Branje je vizualno, glasovno, kontrolirano in avtomatizirano prepoznavanje besed in ostaja temeljna sestavina vseh šolskih programov.

Rezultati s področja branja kažejo, da so učinkoviti tisti bralci, ki k branju pristopajo »strateško«. Bralec mora poznati bralne učne strategije, ki mu omogočajo, da zna izbrati informacije glede na namen.

Številni izobraževalni sistemi, med njimi tudi naš, umeščajo sodobni bralni pouk v t.i. komunikacijski model učnega jezika, ki mora učence pripeljati do stopnje bralne pismenosti.

Bralna pismenost je sposobnost razumeti in uporabiti tiste pisne jezikovne oblike, ki jih zahteva delovanje v družbi, pomembne pa so tudi za posameznika. Bralno pismen človek je sposoben fleksibilno uporabljati različne tehnike branja glede na vrsto gradiva in cilj branja.

Posameznika motivirajo za branje, dajejo branju smisel in ga spodbujajo, da vztraja pri bralni aktivnosti do konca, različni dejavniki. S pozitivno bralno motivacijo branje postane pozitivna dejavnost, s katero pridobivamo nova znanja in bralne izkušnje. Na učence vplivajo na različne načine notranje in zunanje spodbude. Notranje spodbude so nujne za vseživljenjsko, prostovoljno branje. Imajo dolgoročen vpliv in vzbudijo dalj časa trajajočo bralno dejavnost. Zunanje spodbude tudi povzročijo takojšnje učinke, vendar bralna dejavnost po doseženem cilju ne poteka več.

Učenci OŠ Žetale zelo radi berejo in zabava ter razvedrilo jim predstavljata najpogostejši motiv za branje, saj berejo predvsem zaradi užitka in osebnega zadovoljstva ter kljub naprednim tehnologijam radi berejo. Tako pri raziskavi PISA 2000 pa se je tudi v naši raziskavi izkazalo, da dekleta berejo raje in pogosteje kot fantje. Največ učencev najpogosteje bere revije, od književnih zvrsti pa imajo najraje grozljivke in kriminalke. Za branje so presenetljivo notranje motivirani, saj si najraje sami izbirajo gradivo, ki ga bodo brali in se bodo lahko ob njem sproščali. Učenci si gradivo tako najpogosteje izbirajo sami, knjižničarka in učitelji pa bi lahko učence najbolj spodbudili k branju z večjo in novejšo zbirko knjig. Na naši šoli bi tako morali imeti večjo in novejšo zbirko knjig, kot jo imamo sedaj. Žetalski osnovnošolci se o prebranih knjigah pogovarjajo tako z vrstniki, z učitelji, s knjižničarko in s starši; starši naših učencev pa berejo predvsem občasno, saj imajo zelo zapolnjen urnik, prosti čas pa večinoma preživijo z družino in ne v družbi knjige.

Raziskovalna naloga je odprla tudi nekatera vprašanja, za katere menimo, da bi jih bilo zanimivo obdelati. Tako bi bilo zanimivo ugotoviti, ali pomeni učencem naše šole branje vrednoto in ali se zavedajo pomembnosti branja za svoj osebni razvoj in uspešnost.

Ugotovili smo torej, da imamo na naši šoli nekaj pravih knjižnih moljev, takih, ki radi berejo, pa tudi nekaj takih, ki bolj malo pogledajo za knjigami. Želimo si, da bi tudi ti računalnik in televizijo kdaj pa kdaj zamenjali s

knjigami, saj kot je rekel Jim Rohn, ki je bil znan kot eden najbolj vplivnih motivacijskih govorcev svojega časa, obstaja zelo majhna razlika med nekom, ki ne zna brati, in nekom, ki ne želi brati. Rezultat obojega pa je neznanje.

Tako si želimo, da bi učenci naše šole še naprej vsaj tako radi brali kot do zdaj ali morda še več in da bi pri tem bili vzor mlajšim.

LITERATURA

- Bešter, M., Križaj Ortar, M., Končina, M., Bavdek, M., Poznanovič, M., Ambrož, D. idr. (1999). *Na pragu besedila: učbenik za slovenski jezik v 1. letniku gimnazij, strokovnih in tehniških šol*. Ljubljana: Založba Rokus.
- Čelan, Š., Slavinec, M., Mrgole Jukič, T. (2001). *Navodila za pripravo raziskovalne naloge*. Ptuj: ZRS Bistra.
- Eržen, V. (2011). Bralne strategije in razvijanje bralne pismenosti. V F. Nolimal (ur.), *Bralna pismenost v Sloveniji in Evropi: zbornik prispevkov konference* (str. 103). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Grosman, M. (2003). Pomen branja za posameznika in širšo družbo. V M. Blatnik Mohar (ur.), *Beremo skupaj: priročnik za spodbujanje branja* (str. 10–12). Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Grosman, M. (2004). *Zagovor branja : bralec in književnost v 21. stoletju*. Ljubljana: Založba Sophia.
- Grosman, M. (2006). *Razsežnosti branja: za boljšo bralno pismenost*. Ljubljana: Založba Karantanija.
- Hedges, B. (2001). *Z branjem do bogastva*. Ljubljana: Založba Amalietti & Amalietti.
- Jelenko, T. (2010). *Razvijanje sporazumevalne zmožnosti*. Maribor: Založba Obzorja.
- Kesič Dimić, K. (2010). *Priročnik o branju*. Ljubljana: Založba Alba.
- Pečjak, S. in Gradišar, A. (2002). *Bralne učne strategije*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Pečjak, S., Bucik, N., Gradišar, A. in Peklaj, C. (2006). *Bralna motivacija v šoli: merjenje in razvijanje*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Zupančič, K. (2011). Učenje branja – projekt učenca, učitelja in starša. V F. Nolimal (ur.), *Bralna pismenost v Sloveniji in Evropi: zbornik prispevkov konference* (str. 86). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

PRILOGA

ANKETNI VPRAŠALNIK – BRANJE NA OŠ ŽETALE

Razred: _____

Spol: M Ž

1. Kakšen je tvoj odnos do branja? Izberi en odgovor.

- a) Zelo rad berem.
- b) Rad berem.
- c) Berem samo, če je nujno.
- d) Ne maram branja.
- e) Sovražim branje.

2. Kakšen je tvoj najpogostejši motiv za branje? Izberi en odgovor.

- a) Razvedrilo, zabava.
- b) Izobraževanje.
- c) Knjige za domače branje, bralno značko.
- d) Drugo.
- e) Ne berem.

3. Kakšne vrste gradivo najpogosteje bereš?

- a) Leposlovne knjige.
- b) Strokovne knjige.
- c) Revije.
- d) Drugo.
- e) Ne berem.

4. Katero zvrst knjig najraje bereš? Obkroži en odgovor.

- a) Kriminalke, grozljivke.
- b) Vsakdanje zgodbe.
- c) Ljubezenske zgodbe.
- d) Humoreske.
- e) Pesmi.
- f) Drame.
- g) Stripe.
- h) Drugo.
- i) Ne berem.

5. Kdo najbolj vpliva na tvoj izbor gradiva? Obkroži en odgovor.

- a) Sam.
- b) Starši.
- c) Učitelji.
- d) Prijatelji.
- e) Knjižničarka.
- f) Mediji.

6. Na kakšen način bi te knjižničarka in učitelji lahko pritegnili k branju? Označi z znakom X.

NAČIN/UČINKOVITOST	MANJ UČINKOVITO	UČINKOVITO	ZELO UČINKOVITO
Dovolj zanimivih knjig			
Opozarjanje na nove knjige			
Pogovori o knjigah			
Srečanja s pisatelji in pesniki			
Kvizi in uganke			
Priporočilni sezname knjig na spletu			
Drugo			

7. Kako pogosto bereš knjige?

- a) Vsak ali skoraj vsak dan.
- b) 1–2-krat na teden.
- c) Nekajkrat na mesec.
- d) Občasno.
- e) Nikoli.

8. Koliko prostega časa nameniš gledanju televizije?

- a) Manj kot 1 uro na dan.
- b) 1–3 ure na dan.
- c) Več kot 3 ure na dan.
- d) Ne gledam televizije.

9. Koliko prostega časa preživiš pred računalnikom?

- a) Manj kot 1 uro na dan.
- b) 1–3 ure na dan.
- c) Več kot 3 ure na dan.
- d) Nimam računalnika.

10. Kako pogosto berejo knjige tvoji starši?

- a) Vsak dan.
- b) 1–2-krat na teden.
- c) Nekajkrat na mesec.
- d) Občasno.
- e) Nikoli.

11. Ali se kdaj o prebrani knjigi tudi s kom pogovarjaš? Označi z znakom X.

	VEDNO	VČASIH	NIKOLI
S starši			
Z vrstniki			
Z učitelji			
S knjižničarko			

Hvala za sodelovanje!